МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет податкової справи, обліку та аудиту
Кафедра фіскального адміністрування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА (ДИПЛОМНА) РОБОТА

на тему:«Сутність, інструментарій та специфіка податкового планування на підприємствах енергетичної галузі»

Здобувача вищої освіти II курсу,
групи ОМП-21-1,
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»,
ОПП «Податкове консультування» — Безус Ірина Олександрівна
(підпис)

Науковий керівник — Іванишина О.С., к.е.н., доцент
(підпис)

Керівник освітньо-професійної програми — Ізмайлов Ярослав Олексійович, д.е.н., професор
(підпис)

Допущено до захисту за рішенням кафедри фіскального адміністрування
протокол від «20» 01 2023 № 10

В.о. завідувача кафедри фіскального адміністрування — Іванишина О.С., к.е.н., доцент
(підпис)

Ірпінь – 2023

Реєстрація № 5 20.01.2023 _____

(дата) (підпис відповідальної особи)

Результати перевірки до захисту 20.01.2023 _____

(до захисту, на доопрацювання) (дата) (підпис)

Результат захисту 80/B/4 02.02.2023 _____

(оцінка) (дата) (підпис)

Голова комісії: _____ Романов І.Л.

(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії:

_____ Іванишина О.С.

(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ Ізмайлов Я.О.

(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ Ю.В. Панура

(підпис) (ініціали, прізвище)

Секретар комісії: _____ Яруш М.В.

(підпис) (ініціали, прізвище)

БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, П.І.П.: керівника, голови комісії членів комісії, секретаря, (підписи)
ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КЕРІВНИКОМ ТА РЕЦЕНЗЕНТОМ				
1.Зміст випускної роботи (якість теоретичного матеріалу, його зв'язок з практичним, вміння представляти матеріал в логічній послідовності, наявність висновків та пропозицій)	від 0 до 30		22	Іванишина О.С.
2.Дотримання вимог щодо оформлення	від 0 до 10		9	
3.Вчасне виконання роботи на всіх етапах у встановлені кафедрою терміни	від 0 до 5		5	
4. Рецензент	від 0 до 5		4	
РАЗОМ БАЛІВ*	**від 0 до 50**		40	
ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1.Доповідь	від 0 до 10	7		Романов І.І.
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 5	3		Іванишина О.С.
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25	24		Ізмайлов Я.О.
5. Апробація (участь у конференціях)	від 0 до 10	6		Панура Н.В.
РАЗОМ БАЛІВ	**від 0 до 50**	40		Ярун М.В.
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	**від 0 до 100**	80		

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
80	B	4 (добре)	02.02.2023	Романов І.І. Іванишина О.С. Ізмайлов Я.О. Панура Н.В. Ярун М.В.

ПРАВИЛА ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНОК ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	
60-69	D	3 (задовільно)
50-59	E	
35-49	FX	2 (незадовільно)

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет податкової справи, обліку та аудиту
Кафедра фіскального адміністрування
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Затверджую
В.о. завідувача кафедри
_____ Іванишина О.С.
«29» 10 2022

Завдання на випускну кваліфікаційну (дипломну) роботу
здобувачу вищої освіти
Безус Ірина Олександрівна

1. Тема випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи
«Сутність, інструментарій та специфіка податкового планування на підприємствах енергетичної галузі»
2. Затверджена наказами ректора від 26.01.2022 № 115, від 06.09.2022 № 815
3. Строк здачі закінченої роботи - 24.01.2023
4. Цільова установка дати оцінку ефективності податкового планування на підприємствах енергетичної галузі та надати рекомендації щодо покращення системи моніторингу та оптимізації планування.
Метою дипломної роботи є дослідження теоретичних основ, принципів та методів податкового планування, а також обґрунтування доцільності реалізації заходів з оптимізації оподаткування..
Об'єктом дослідження дипломної роботи є: податкове планування як основний інструмент зменшення податкового навантаження на підприємстві. Предметом дослідження процес здійснення податкового планування та
застосування інструментів податкового планування, з метою збереження активів підприємства.
Вихідні дані до роботи фінансова та податкова звітність АТ «Полтаваобленерго» , сучасні наукові праці українських, зарубіжних науковців, статті в періодичних виданнях з проблематики.
5. Перелік графічного матеріалу –10 таблиць, 10 рисунків.

6. Зміст випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи (перелік пит кожним розділом)

Розділ 1. Теоретичні основи податкового планування на підприємствах енергетичн галузі

1.1.Економічна сутність, види та етапи податкового планування

1.2. Принципи податкового планування, як основи оптимізації податкового навант

1.3. Критерії оптимальності та ризики в податковому плануванні

Розділ 2. Методологічні аспекти податкового планування АТ «Полтаваобленерго»

2.1. Проектний підхід у податковому плануванні: у чому його переваги

2.2.Бюджетування, податкове планування та їх взаємозв'язок

Розділ 3. Практика податкового планування на підприємстві енергетичної галузі

3.1. Моніторинг та оцінка ефективності результатів податкового планува «Полтаваобленерго»

3.2. Аналіз найпоширеніших схем оптимізації податкового планування

7. Календарний план виконання роботи

№ п/п	Назва етапів випускної кваліфікаційної (дипломної)роботи	Строк виконання етапів робо	
		За планом	Фактичн
1.	Вибір теми дипломної роботи та написання заяви на її затвердження	18.10.21	18.10.2
2.	Отримання завдання наукового керівника для виконання дипломної роботи	31.10.21	31.10.2
3.	Узгодження плану дипломної роботи з керівником	12.11.21	12.11.2
4.	Підготовка I розділу дипломної роботи та подання її керівнику	11.02.22	11.02.2
5.	Підготовка II розділу дипломної роботи та подання її керівнику	20.05.22	20.05.2
6.	Підготовка III розділу дипломної роботи та подання її керівнику	21.11.22	21.11.2
7.	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень наукового керівника	14.12.22	14.12.2
8.	Отримання відгуку наукового керівника	24.01.23	24.01.2
9.	Перевірка роботи в системі антиплагіат	19.12.22	19.12.2
10.	Отримання зовнішньої рецензії	26.01.23	26.01.2
11.	Отримання допуску зав.кафедри до захисту	30.01.23	30.01.2
12.	Попередній захист роботи	22-23.01.23	22-23.01.
13.	Захист дипломної роботи	02-03.02.23	02-03.02.

Дата видачі завдання «31» жовтня 2021

8. Керівник випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи — (підпис) Іванишина О.С (прізвище, ініціали)

10. Керівник освітньо-професійної програми — (підпис) Ізмайлов Я.О. (прізвище, ініціали)

11. Завдання до виконання отримав здобувач вищої освіти — (підпис) Безус І.О.

АНОТАЦІЯ

«Сутність, інструментарій та специфіка податкового планування на підприємствах енергетичної галузі»

Мета роботи – дослідження теоретичних основ, принципів та методів податкового планування, а також обґрунтування доцільності реалізації заходів з оптимізації оподаткування.

Завданнями роботи є: дослідження економічної сутності, види та етапи податкового планування; висвітлення основних принципів податкового планування; визначення етапів реалізації заходів з оптимізації оподаткування на підприємстві; аналіз комплексу методів, що використовуються в процесі податкового планування; встановлення критеріїв оптимальності та ризиків в податковому плануванні; визначеня системи абсолютних і відносних показників для оцінки податкового навантаження та ефективності заходів з оптимізації оподаткування.

*Предметом дослідження*процес здійснення податкового планування та застосування інструментів податкового планування, з метою збереження активів підприємства.

*Об'єктом дослідження*є податкове планування як основний інструмент зменшення податкового навантаження на підприємстві.

За результатами дослідження запропоновані рекомендації щодо удосконалення податкового планування підприємств енергетичної галузі.

*Одержані результати можуть бути використані*у практичній діяльності підприємств енергетичної галузі для оптимізації податкового навантаження.

Дипломна робота містить 99 сторінок, 10 таблиць, 10 рисунків, список використаних джерел з 54 найменувань.

*Ключові слова:*податкове планування, податкове навантаження, критерії оптимальності, оптимізація, моніторинг та ефективність, аналіз результатів, методологічні аспекти.

Рік захисту роботи – 2023.

ANNOTATION

«The essence, tools and specifics of tax planning at enterprises in the energy sector»

*The purpose of the work*research of theoretical bases, principles and methods of tax planning, as well as substantiation of the expediency of implementing measures tooptimize taxation.

The objectives of the work are: research of economic essence, types and stages of tax planning; coverage of the main principles of tax planning; determination of stages of implementation of measures to optimize taxation at the enterprise; analysis of the set of methods used in the tax planning process; establishment of optimality criteria and risks in tax planning; defining a system of absolute and relative indicators for assessing the tax burden and the effectiveness of measures to optimize taxation.

*The subject of researchare*the process of tax planning and the use of tax planning tools in order to preserve the company's assets.

The object of research is tax planning as the main tool for reducing the tax burden on the enterprise.

*According to the results of the researchsuggested*recommendations on improving the tax planning of enterprises in the energy industry.

*The obtained results*can be used in the practical activities of energy industry enterprises to optimize the tax burden.

Thesis contains 99 pages, 10 tables, 10 figures, a list of used sources of 54 titles.

Key words: tax planning, tax burden, optimality criteria, optimization, monitoring and efficiency, analysis of results, methodological aspects.

The year of completion of the thesis is 2022.Year of protection of work - 2023.

ЗМІСТ

ВСТУП 7

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ГАЛУЗІ 10

1.1. Економічна сутність, види та етапи податкового планування 10

1.2. Принципи податкового планування, як основи оптимізації податкового навантаження 20

1.3. Критерії оптимальності та ризики в податковому плануванні 25

РОЗДІЛ 2. МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» 36

2.1. Проектний підхід у податковому плануванні: у чому його переваги 37

2.2. Бюджетування, податкове планування та їх взаємозв’язок 46

РОЗДІЛ 3. ПРАКТИКА ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ГАЛУЗІ 55

3.1. Моніторинг та оцінка ефективності результатів податкового планування АТ «Полтаваобленерго» 55

3.2. Аналіз найпоширеніших схем оптимізації податкового планування 62

ВИСНОВКИ 74

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 76

ДОДАТКИ

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасних умовах однією з основних проблем отримання збитку вітчизняними підприємствами є несвоєчасність і неточність у визначенні своїх податкових зобов'язань, податкового навантаження та прибутку. За умови здійснення податкового планування на підприємствах можна уникнути таких ситуацій та підвищити ефективність їх функціонування. У більшості підприємств податкове планування ототожнюється із застосуванням легальних методів зменшення податкового навантаження на підприємство під час формування так званого «податкового календаря» без врахувань сучасних методологічних підходів його оптимізації.

Сьогодні у податковому законодавстві відсутні положення, які чітко і однозначно регламентують механізм реалізації цілей і завдань податкової політики, що гальмує розвиток підприємницьких структур. Все це не дозволяє реалізувати в повному обсязі потенціал податкових важелів регулювання наповнення бюджету і розвитку підприємств.

Такі обставини обумовлюють необхідність управління податками не тільки на макро-, але й на мікроекономічному рівні. Важливо, щоб у стратегії підприємства був присутній набір легальних чинників успіху, що дозволяють адекватно оцінити рівень податкової нестабільності і безпосередньо управляти ним при прийнятті рішень. Адже від того, наскільки ефективно підприємство вирішить податкові проблеми при формуванні стратегії свого розвитку, залежать можливості не тільки його економічного зростання, але й суспільного виробництва вцілому.

Розв'язання даної проблеми можливе лише при побудові ефективної системи управління підприємством, що передбачає використання такого фінансового важеля, як податкове планування.

Необхідність податкового планування закладена у самій суті податкового законодавства, яке передбачає конкретні податкові режими для різних ситуацій, допускає різноманітні методи для обчислення податкової

бази і пропонує платникам різні податкові пільги. А в умовах жорсткої фіскальної політики держави і на тлі економічної кризи, що особливо актуально в Україні, податкове планування дозволяє бізнесу вижити, тому є обов'язковим інструментом менеджменту підприємства при прийнятті управлінських рішень.

Стан і ступіньрозробкипроблеми в спеціальнійлітературі. Питанню податкового планування присвячена увага світової наукової та бізнес-спільноти. Теоретичні основи податкового планування підприємств розроблено в зарубіжній літературі, водночас в Україні цій проблематиці все ще не приділено належної уваги. Серед вітчизняних фахівців, які працюють у цій сфері, слід зазначити В. Вишневського, А.Єлісєєва, А.Я.Кізиму, С.Єфімова, А. Загороднього, В. Карпову. Питанням сутності та практичного значення податкового планування присвячені нукові дослідження Березенко І., Бондаренко М. О., Потернак Ю.П., Греци С.М.,Оліховського В.Я. Якимчук Н.Я. та багатьох інших. Але необхідно відзначити, що проблему податкового планування не можна розглядати тільки з позицій практичних рекомендацій керівникам, бухгалтерам, економістам, юристам, роз'ясняючи конкретні методики законного зниження податкових відрахувань, тому що це спричиняє пагубні наслідки. Без наявності принципових положень, методів і способів розробки і застосування, податкове планування не зможе реалізувати свого призначення, а буде як і раніше виступати лише в ролі інструмента мінімізації податкових платежів у короткостроковому періоді – без планування діяльності підприємця (підприємства) у перспективі. Проте проблеми пристосування теорії податкового планування до умов України і, особливо, його практичної реалізації вимагають подальшого розвитку. Отже, питання систематизації податкового планування з обґрунтуванням його принципів і методів, а також створення методології планування оподаткування підприємств набувають все більшої важливості та актуальності.

Мета і завданнядослідження.

Метою роботи є дослідження теоретичних основ, принципів та методів податкового планування, а також обґрунтування доцільності реалізації заходів з оптимізації оподаткування.

Для реалізації даної мети необхідно виконати завдання:

- дослідити економічну сутність, види та етапи податкового планування;
- висвітлити основні принципи податкового планування;
- визначити етапи реалізації заходів з оптимізації оподаткування на підприємстві;
- проаналізувати комплекс методів, що використовуються в процесі податкового планування;
- встановити критерії оптимальності та ризики в податковому плануванні;
- визначити систему абсолютних і відносних показників для оцінки податкового навантаження та ефективності заходів з оптимізації оподаткування.

Об'єктом даного дослідження є податкове планування як основний інструмент зменшення податкового навантаження на підприємстві.

База дослідження– Акціонерне товариство «Полтаваобленерго».

Предмет дослідження– процес здійснення податкового планування та застосування інструментів податкового планування, з метою збереження активів підприємства.

Методидослідження. В процесі дослідження даної проблеми були використані такі методи: нормативний, аналітичний, факторний, коефіцієнтний, метод порівняння та інші.

Практичнезначенняодержанихрезультатів.Запропоновані в роботі рекомендації щодо удосконалення податкового планування можуть застосовуватись в практичній діяльності підприємств енергетичної галузі для оптимізації податкового навантаження.

РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

1.1.Економічна сутність, види та етапи податкового планування

Оподаткування є одним із найскладніших економічних механізмів, що має подвійний характер. З одного боку, у ньому проявляються інтереси держави, з другого – інтереси платників податків: суб'єктів господарювання і громадян. Цілком зрозуміло, що ці інтереси у багатьох випадках не збігаються і навіть суперечать один одному. Для держави податки – це необхідне джерело фінансування суспільних витрат, тому фіскальні інтереси держави полягають у збільшенні податкових надходжень. З погляду платників податків – як юридичних, так і фізичних осіб – податкові платежі, власне кажучи, є витратами, причому витратами явно непродуктивного характеру[9].

Як і будь-які інші витрати платника, податкові платежі є об'єктом планування та управління. Щоправда, на відміну від інших витрат, щодо податків існує певна специфіка: правила визначення цих витрат жорстко приписані державою, а отже можливості управління такими витратами обмежені. Щодо суб'єкта господарювання і система оподаткування, і податкове законодавство є зовнішнім середовищем, впливати на яке підприємство може тільки опосередковано. Тому головним завданням платника податків є пристосування до існуючих умов оподаткування та ослаблення (нейтралізація) його негативного впливу на фінансові результати діяльності [14].

Лише зовсім недавно в українській науковій літературі з’явилися такі терміни, як «податкове планування», «податковий менеджмент», «оптимізація оподаткування». При цьому податкові органи і платники податків зайняли практично діаметральні позиції щодо питання про їх сутність. Податківці поєднали поняття «податкове планування», «оптимізація оподаткування» з

поняттям «ухилення від оподаткування», а певні платники під оптимізацією оподаткування стали розуміти будь-які дії (законні та незаконні), спрямовані на скорочення платежів до бюджету. Тому постає необхідність відокремлення даних понять та визначення їх сутності.[4]

У світовій практиці використовують три терміни, які відображають можливі варіанти дій платника податків, що дозволяють зменшити його податкові платежі:

– обхід (уникнення) податків – уникнення отримання доходів у формах, з якими законодавство пов'язує зобов'язання зі сплати податків. Цей варіант передбачає вибір суб'єктом господарювання такої лінії господарської поведінки, коли він або не є суб'єктом оподаткування, або одержує виключно неоподатковувані доходи, або його діяльність не підлягає оподаткуванню. Обхід податків може здійснюватися як із порушенням законодавства (ухилення від сплати податків), так і виключно законними методами (оптимізація оподаткування у рамках податкового планування);

– ухилення від сплати податків, що є податковим правопорушенням з використанням заборонених законодавством прийомів. Найбільш типовими способами ухилення від сплати податків є: здійснення підприємницької діяльності без реєстрації; неведення податкового обліку; неправомірне використання платниками податкових пільг; несвоєчасна або неповна сплата податків; приховування доходів; неподання або неповне подання документів, необхідних для своєчасного обчислення і сплати податків. За ухилення від сплати податків передбачена кримінальна відповідальність;

– оптимізація податкових платежів у рамках податкового планування. Податкове планування («taxplanning») – законний спосіб обходу сплати податків за допомогою використання пільг і прийомів зменшення податкових зобов'язань, які дозволені законодавством [14].

Отже, існує чіткий критерій розмежування оптимізації у рамках податкового планування та ухилення від сплати податків – відповідність застосовуваних методів та інструментів чинному законодавству. І якщо

оптимальний (з погляду платника податків) варіант здійснення господарської діяльності не пов'язаний з податковими правопорушеннями, така оптимізація не може бути класифікована як ухилення від оподаткування.[6]

Серед українських економістів-теоретиків та фахівців у сфері обліку, планування, фінансів та податків існує два концептуальні підходи щодо суті податкового планування [1-21].

Згідно з першим, податкове планування визначається як важливий етап здійснення політики управління прибутком підприємства, спрямований на визначення сум податкових зобов'язань і графіка їх погашення (податкового календаря) у поточному податковому періоді у разі визначеного, заздалегідь обраного (але далеко не завжди економічно доцільного) варіанта здійснення фінансово-господарської діяльності підприємства [16]. Розрахунок поточних податкових платежів відображає пасивний підхід до організації податкової політики підприємства, який полягає у фіксаціїочікуваних податкових наслідків роботи підприємства. Саме такий підхід переважав на етапі становлення податкової системи, історія якої в нашій країні налічує лише 15 років. Одночасно такий пасивний підхід у міру нагромадження практичного досвіду і зростання кваліфікації працівників, що спеціалізуються в області оподаткування, все більше не влаштовує підприємства і поступово відходить у минуле.

Другий концептуальний підхід розглядає податкове планування як вибір між різними альтернативними варіантами здійснення фінансово-господарської діяльності підприємства і розміщення його активів за умови досягнення найнижчого рівня податкових зобов'язань, що виникають при цьому. В його основі лежить єдина стратегія розвитку підприємства, що передбачає максимально повне та правильне використання суб’єктами господарювання всіх встановлених законом пільг, врахування позиції податкових органів, основних напрямків податкової, бюджетної, інвестиційної політики і т.д. Саме другого підходу дотримується більшість економістів та вчених, що займаються дослідженням сутності податкового планування [19].

Таким чином, під податковим плануванням слід розуміти цілеспрямовану діяльність підприємства, яка орієнтована на максимальне використання всіх нюансів існуючого податкового законодавства з метою зменшення податкових платежів у бюджет. Податкове планування означає сукупність планових дій, об'єднаних у єдину систему і спрямованих на максимальне врахування можливостей оптимізації податкових платежів у рамках загального стратегічного планування підприємства. Метою податкового планування на підприємствах є вибір такого шляху, при якому можливим є накопичення грошових ресурсів, які вивільняються у ході такого планування. [16]

Можна стверджувати, що податкове планування, впритул взаємодіючи з такими управлінськими функціями, як маркетинг, фінанси, облік, юридичний супровід, кадрова політика, постачання, є одним з базових інструментів розрахунку показників ефективності бізнесу, тому що такий розрахунок без обліку податкових наслідків не відображає повну картину економічного стану [20]. Отже, податкове планування є обов'язковим інструментом менеджменту підприємства при прийнятті управлінських рішень.

Податкове планування за умови його правильної організації дає підприємству можливість:

– максимізувати прибуток, що залишається в розпорядженні підприємства в поточному періоді за рахунок оптимізації оподаткування.

Зекономлені за рахунок податкового планування кошти підприємство має можливість спрямувати у розвиток виробництва (тобто реінвестувати прибуток), що позитивним чином відобразиться на показниках фінансово-господарської діяльності та сприятиме зростанню ринкової вартості підприємства в перспективі;

– розробити взаємовигідні умови договорів з постачальниками і покупцями, що сприяє підвищенню ділової репутації підприємства;

– ефективно керувати грошовими потоками;

– правильно та своєчасно здійснювати нарахування та сплату податків та інших обов’язкових платежів до бюджету та державних цільових фондів згідно з чинним законодавством, при цьому не переплачуючи зайвого;

– уникнути застосування штрафних санкцій з боку податкових органів тощо [24].

У теорії оподаткування виділяють різні види податкового планування, що класифікуються в залежності від ряду критеріїв.На підставі існуючих підходів можна виділити наступні критерії класифікації видів податкового планування на мікрорівні (рис. 1.1).

До внутрішньодержавноговідноситься податкове планування, здійснюване в рамках однієї держави, до міждержавного – податкове планування, що поширюється на зовнішньоекономічні операції суб'єкта податкового планування.

До корпоративноговідносять податкове планування, яке здійснюється суб'єктами підприємницької діяльності з корпоративною структурою, до індивідуального –що не мають корпоративної структури.

До поточноговідноситься податкове планування, що реалізується в процесі поточної діяльності підприємства з розрахунку на відносно короткий проміжок часу (до 1 року), як правило, на один або декілька податкових періодів [28].

Стратегічнимназивається податкове планування, що грунтується на реалізації стратегічних цілей діяльності суб'єкта податкового планування з розрахунку на тривалий період функціонування суб'єкта податкового планування (1–3 роки). [10]

Рис. 1.1. Класифікація видів податкового планування суб'єктів господарювання на мікрорівні [28]

Оскільки податкове планування здійснюється в певній логічній послідовності, можна виділити його етапи. Така послідовність процесу в стратегічному і поточному податковому плануванні реалізується за однаковими етапами: організаційно-підготовчим, дослідницьким, планово-розробчим, практичній реалізації.

Фахівці пропонують два підходи до визначення етапів податкового планування суб'єктів господарювання [31].

У першому з них виділення етапів здійснюється на основі змісту заходів податкового планування, в другому - виходячи з послідовності здійснення цього процесу.

У першому підході до етапів податкового планування, як правило, відносять :

- вибір вигідного розташування суб'єкта господарювання і його структурних підрозділів;

- вибір організаційно-правової форми і профілю підприємницької діяльності суб'єкта господарювання;

- вивчення можливостей правильного використання пільг, зниження об'ємів податкових платежів;

- вибір раціонального з податкової точки зору розміщення фінансових активів суб'єкта господарювання і його інвестиційної політики [33].

У другому підході виділяють наступні етапи :

- організаційно-підготовчий-формується апарат, який організовує роботу по складанню плану і готує умови для його реалізації;

- дослідницький - виконуються основні дослідження, у тому числі чинного податкового законодавства, що упереджають складання плану;

- плановий - складається план;

- основний етап - складений план реалізується.

На основі об'єднання вказаних підходів можна виділити такі етапи податкового планування (рис. 1.2).

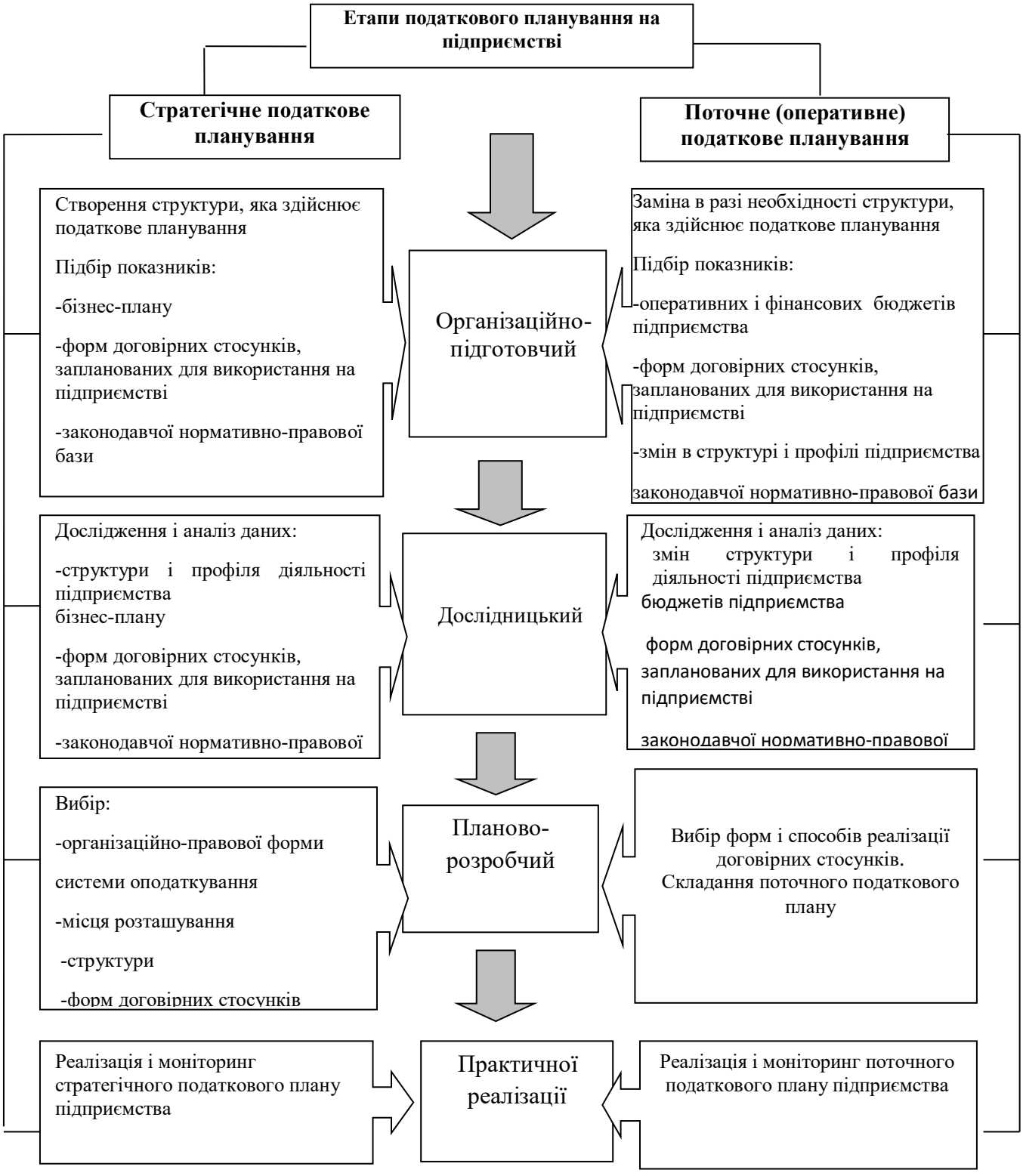

Рис. 1.2 Етапи податкового планування на мікрорівні [37]

Послідовність дій в розрізі вказаних етапів можна представити так:

1) Організаційно-підготовчий етап. На цьому етапі впроваджуються

організаційно-підготовчі заходи по здійсненню процесу податкового планування, зокрема: підбір даних про форми договірних стосунків, що плануються для використання, інформації із законодавчої нормативно-правової бази і інших даних, вживаних в податковому плануванні. У стратегічному податковому плануванні на організаційно-підготовчому етапі підбирається або створюється структура, що надалі здійснює процес податкового планування суб'єкта господарювання.

На розсуд власників такою структурою можуть виступати як сторонні консалтингові форми, так і власний підрозділ(податковий менеджер). Перевага використання консалтингових фірм полягає в професіоналізмі їх співробітників. Такі фірми, як правило, спеціалізуються на розробці заходів податкової оптимізації, містять штат відповідних фахівців і можуть надати професійну консультацію [43].

Між тим недолік використання консультацій таких фірм полягає в тому, що нерідко вони працюють "на потік" і пропонують поширені схеми оптимізації, які відомі і представникам контролюючих органів. Крім того, "сторонній" підхід не завжди дозволяє врахувати специфіку конкретного суб'єкта господарювання, ускладнюється в цьому випадку моніторинг і контроль за заходами, що проводяться, по оптимізації.

Основні відмінності між стратегічним і поточним податковим плануванням на цьому етапі проявляються в показниках, на яких грунтується податкове планування. У стратегічному податковому плануванні показники підбираються із стратегічного бізнес-плану, в поточному - з оперативних і фінансових бюджетів.

2) Дослідницький етап. На цьому етапі в стратегічному і поточному податковому плануванні проводиться дослідження і аналіз даних про структуру і профіль діяльності суб'єкта господарювання, форми договірних стосунків, що плануються їм для використання, законодавчої нормативно-правової бази.

У стратегічному податковому плануванні як база досліджень використовується бізнес-план, в поточному - дані бюджетів.

3) Планово-розробний етап. Це основний етап здійснення процесу податкового планування. На планово-розробному етапі підбираються альтернативні варіанти оподаткування, розраховується ефективність результатів їх застосування і вибирається варіант з оптимальними показниками.

У стратегічному податковому плануванні на вказаному етапі здійснюється аналіз і вибір організаційно-правової форми, системи оподаткування, місця розташування, структури, форми договірних стосунків і облікової політики суб'єкта господарювання, результатом чого виступає складання стратегічного податкового плану.

У поточному податковому плануванні на планово-розробному етапі аналізуються можливі форми і способи реалізації договірних стосунків суб'єкта господарювання і підбираються варіанти з оптимальним оподаткуванням. Результатом заходів поточного податкового планування на цьому етапі є складання поточного податкового плану [44].

4) Етап практичної реалізації. На цьому етапі в стратегічному і поточному податковому плануванні здійснюється реалізація і моніторинг стратегічних або поточних податкових планів суб'єкта господарювання. Логічна послідовність здійснення податкового планування в стратегічному і поточному податковому плануванні однакова і здійснюється по одних і тих же етапах.

Проте між виділеними етапами видимі відмінності в змісті, оскільки основною метою стратегічного податкового планування виступає визначення глобальних, стратегічних напрямів оптимізації податкових платежів, а поточне(оперативне) планування передбачає здійснення заходів по оптимізації податкових платежів по окремих формах договірних стосунків, використовуваних в поточній діяльності суб'єкта господарювання.[26]

Перелічені вище види податкового планування грунтуються на єдиних принципах здійснення податкового планування, інструментарії і методиці реалізації. В той же час вони розрізняються по вживаних на стадії підбору і впровадження альтернативних варіантів оподаткування спеціальним методам податкового планування, що необхідно враховувати в процесі його здійснення.

Перелічені вище види податкового планування грунтуються на єдиних принципах здійснення податкового планування, інструментарії і методиці реалізації.

В той же час вони розрізняються по вживаних на стадії підбору і впровадження альтернативних варіантів оподаткування спеціальним методам податкового планування, що необхідно враховувати в процесі його здійснення [46].

Отже, податкове планування – це невід’ємна складова управління фінансово-господарською діяльністю підприємства, що являє собою сукупність заходів, спрямованих на вибір між різними альтернативними варіантами ведення бізнесу за умови досягнення найнижчого рівня податкових зобов'язань, що виникають при цьому, згідно з чинним законодавством та в рамках загальної стратегії розвитку підприємства.[27]

1.2.Принципи податкового планування, як основи оптимізації податкового навантаження

Важливим елементом теорії податкового планування є принципи податкового планування та їх теоретичне обґрунтування.

На даний момент не вироблено єдиного підходу до визначення принципів податкового планування.

В той же час для полегшення сприйняття має сенс розмежувати принципи податкового планування на загальні і спеціальні (рис. 1.3):

Рис. 1.3 Класифікація принципів податкового планування [49]

Податкове планування є підсистемою внутрішньофірмового планування та управління, тому в його основу покладено загальні принципи, які притаманні будь-якому виду планування на підприємстві. До загальних принципів можна віднести принципи, властиві будь-якому виду планування підприємства, і зокрема податковому плануванню як підсистемі внутрішньофірмового планування підприємства [49].

У цю групу, включають принцип єдності (системності), який припускає, що податкове планування має системний характер. Це означає наступне. По-перше, податкові плани необхідно скоординувати з бюджетами підприємства(бюджетом виробництва, продажів, витрат на збут і ін.). А по-друге, податкові плани окремих підрозділів підприємства слід скоординувати із загальним(генеральним) податковим планом.

Принцип участі передбачає, що кожен співробітник підприємства, що має безпосереднє відношення до податкового планування, повинен брати участь в розробці податкових планів [44].

Серед практиків поширена думка, що основу податкового планування повинен складати принцип конфіденційності. Виходячи з нього інформація про оптимізаційні заходи не підлягає розголошуванню, навіть серед співробітників суб'єкта господарювання, оскільки контролюючі органи асоціюють їх з ухиленням від сплати податків. З таким підходом в цілому можна погодитися, проте, як показує практика, принцип конфіденційності необхідно застосовувати відносно тих осіб, які не мають відношення до заходів податкового планування [47].

Принцип безперервності полягає в тому, що процес податкового планування повинен здійснюватися безперервно. При цьому раніше розроблені податкові плани слід постійно аналізувати і коригувати під зміни законодавства. Цей принцип особливо важливий при здійсненні податкового планування в умовах нестабільного законодавства, коли норми, на яких грунтовані оптимізаційні заходи, можуть бути змінені.

Наступний принцип - гнучкості передбачає, що податкові плани необхідно складати так, щоб згодом їх можна було підкоригувати під обставини(наприклад, зміни законодавства), що непередбачено змінилися. Цей принцип нерозривно пов'язаний з принципом безперервності, перспективності і альтернативності. Гнучкість планування забезпечується різними способами, зокрема наявністю варіантів оформлення господарських операцій, коригуванням відсотка економії податкових платежів в схемах оптимізації і ін. [46]

Останній загальний принцип - точність означає, що податкові плани мають бути точні, конкретизовані і деталізовані в тому ступені, в якому дозволяють діяти зовнішні і внутрішні чинники(умови). Дотримання цього принципу дозволяє здійснити своєчасне коригування раніше складених податкових планів для досягнення бажаного результату. [11]

До спеціальних принципів має сенс зарахувати принципи, що визначають специфіку процесу податкового планування, тобто його

характерні ознаки в системі внутрішньофірмового планування підприємства, а саме:

1) Принцип законності. Цей принцип є основоположним для податкового планування, оскільки система оподаткування у будь-якій країні, у тому числі й в Україні, суворо врегульована чинним законодавством. Саме використання цього принципу дозволяє розмежувати податкове планування та ухилення від оподаткування. Відповідно до нього всі методи, прийоми та засоби податкового планування, а також їх документальне супроводження, мають перебувати винятково у правовому полі, тобто чітко відповідати чинному законодавству;

2) Принцип оптимальності. Основний зміст цього принципу полягає в тому, що кінцевим результатом податкового планування має бути той варіант організації господарської діяльності, який є оптимальним в існуючих умовах. При цьому критерії оптимальності та можливі обмеження визначаються цілями і можливостями конкретного підприємства в конкретний момент часу. Оптимальний в одному податковому періоді варіант може бути відкинутий в другому, причому не лише у зв'язку зі зміною законодавства, але й через суб'єктивні причини: зміна пріоритетів діяльності підприємства, особливості кон'юнктури ринку, механізму взаємодії з партнерами тощо [37].

Оскільки господарська діяльність взагалі і заходи податкового планування зокрема пов'язані з ризиком, інший вияв цього принципу полягає у забезпеченні оптимального поєднання одержуваних в результаті реалізації податкових схем вигод і ризиків. При цьому для кожного підприємства існує своє оптимальне співвідношення, яке визначається не лише об'єктивними обставинами та цільовими установками підприємства, але й суб'єктивними чинниками психологічного характеру (сприйняття прийнятного рівня ризику керівництвом підприємства);

3) Принцип альтернативності. Відповідно до цього принципу обґрунтовування вибору найліпшого варіанта заходів щодо оптимізації оподаткування має здійснюватися на альтернативній основі за різними

варіантами організації господарської діяльності або оформлення господарської операції. Так, наприклад, у разі потреби використання легкового автомобіля і за відсутності можливості його придбання альтернативними варіантами можуть бути: придбання транспортних послуг на стороні, оренда автомобіля у працівника підприємства, сторонньої фізичної особи або у громадянина-підприємця чи використання автомобіля співробітника з виплатою компенсації або на безоплатній основі.

Для того, аби вибрати найбільш прийнятний з погляду фінансового результату варіант, варто оцінити податкові наслідки кожного з них і порівняти отримані результати. Альтернативність податкового планування випливає з багатоваріантності шляхів досягнення господарських цілей у межах чинного законодавства і є одним із його ключових принципів [35];

4) Принцип комплексності. Планування всіх податкових платежів варто здійснювати в комплексі з урахуванням їх взаємного впливу. Навіть у тому випадку, коли предметом податкового планування є платежі з конкретного податку або збору (локальні схеми оптимізації), реальну ефективність запропонованих заходів можна оцінити лише зважаючи на відповідні зміни інших податків і зборів. Пов'язано це з тим, що різні податки і збори мають загальні елементи об'єктів оподаткування і податкових баз, причому самі податкові платежі можуть включатися до об'єкта оподаткування з інших податків і зборів.

Так, наприклад, у разі використання довгострокового страхування життя працівників підприємства як засобу податкового планування виплат з оплати праці, слід ураховувати не лише наслідки з податку з доходів фізичних осіб, але й вплив цього заходу на розмір внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування і на формування валових витрат підприємства. Власне кажучи, цей принцип є виявом системності оподаткування як економічної категорії;

5) Принцип перспективності. Відповідно до нього у процесі податкового планування варто враховувати можливі зміни законодавства в майбутньому.

Безумовно, динамічний, а часом і непередбачуваний характер українського податкового законодавства не дозволяє зі 100-відсотковою вірогідністю спрогнозувати всі можливі зміни, проте при оцінці податкових наслідків господарських альтернатив по можливості на них слід зважати;

6) Принцип природності. Полягає в тому, що будь-який засіб податкового планування за своїм змістом має відповідати формі, мати логічний і природний вигляд, відповідати цілям діяльності суб'єкта господарювання. Ці ж вимоги висуваються і до документального забезпечення конкретних оптимізаційних схем. Невиконання цього принципу викликає обґрунтовані підозри контролюючих органів і збільшує ризик податкових перевірок [37].

Тому кожне підприємство, яке турбується про свою ділову репутацію та не має бажання бути об’єктом пильної уваги податківців, повинне з обережністю підходити до застосування «неприродних» методів оптимізації, або й зовсім уникати їх. Це особливо актуально в нашій державі, коли кожен крок з метою зменшення податкових платежів сприймається як правопорушення і тягне за собою фінансову, адміністративну і, найважливіше, кримінальну відповідальність.

Отже, в сучасній науковій літературі існують різні точки зору щодо переліку та змісту принципів податкового планування. Зважаючи на недостатність теоретичних розробок у даній сфері, вони потребують подальшого дослідження та обґрунтування.[17]

1.3.Критерії оптимальності та ризики в податковому плануванні

Одним із основних понять податкового планування є оптимізація. Цілком зрозуміло, що встановлення правил гри на податковому полі – прерогатива держави, а тому платник податків не може самостійно змінити на свою користь (тобто у певному сенсі оптимізувати) правила справляння податків і зборів. Щодо суб'єкта господарювання і система оподаткування, і

податкове законодавство є зовнішнім середовищем, впливати на яке підприємство може тільки опосередковано. Тому головним завданням платника податків є пристосування до існуючих умов оподаткування та ослаблення його впливу на фінансові результати діяльності [39].

При цьому на практиці досить часто застосовують різні терміни: «податкова оптимізація», «оптимізація оподаткування», «оптимізація податкових наслідків господарських операцій». Незважаючи на деякі термінологічні відмінності (перші два терміни мають більш загальний характер і відносяться не до конкретної операції платника, а до діяльності підприємства загалом), у всіх трьох випадках йдеться про одне й те саме – про вибір у рамках податкового планування такого варіанту організації та ведення господарської діяльності, який забезпечує найкращий кінцевий фінансовий результат за рахунок раціональної податкової політики підприємства та ефективного використання податкових інструментів у межах чинного законодавства [32].

Ще одним терміном, доволі розповсюдженим, є «мінімізація оподаткування». На відміну від податкової оптимізації, цей термін має, по-перше, більш вузьку сферу застосування, а по-друге, яскраво виражений негативний імідж в очах контролюючих органів і практично однозначно прирівнюється ними до ухилення від оподаткування (слово «мінімізатори» – суб'єкти господарювання, які мінімізують свої податкові платежі – набуло вже негативного забарвлення) [17].

Тому мінімізацію податкових платежів слід розглядати лише як один із варіантів податкової оптимізації, застосування якого можливе тільки у певних межах і за обов'язкового дотримання інших основних умов. Таким чином, податкова оптимізація, яка є основою податкового планування, – це поняття більш широке, ніж законна мінімізація оподаткування, в якій кінцевий фінансовий результат господарської діяльності має другорядне значення.[21]

Негативне ставлення до термінів «мінімізація» та «оптимізація» в оподаткуванні пов'язано з доволі поширеною думкою про їх ідентичність

ухиленню від оподаткування. Такий підхід особливо характерний для контролюючих органів, проте змішування цих термінів абсолютно неприпустиме [16].

Використання оптимізаційних підходів у податковому плануванні вимагає чіткого визначення критеріїв та обмежень податкової оптимізації. У кожному конкретному випадку критерії оптимальності варіанту здійснення господарської діяльності і ті обмеження, у рамках яких повинен знаходитися оптимальний варіант, визначаються самим платником. Єдиним загальним обмеженням за будь-яких критеріїв оптимальності є чітке дотримання норм законодавства.

Найбільш поширеним є вибір мінімуму податкових платежів суб'єкта господарювання протягом податкового періоду як критерію оптимізації. Саме такий підхід відповідає розглянутому вище терміну «мінімізація оподаткування». Він дійсно має право на існування, проте без запровадження додаткових обмежень позбавлений економічного сенсу [21].

Так, наприклад, зниження податкових платежів підприємства з податку на прибуток може бути досягнуто шляхом збільшення адміністративних витрат або виплат з оплати праці працівників за тої самої величини валового доходу. У разі мінімізації податкових платежів з ПДВ одним із варіантів може бути скорочення обсягу оподатковуваних операцій щодо поставки товарів (робіт, послуг). Разом з тим і у першому, і у другому випадку кінцеві фінансові результати, заради яких, власне, і здійснюється підприємницька діяльність, погіршуватимуться, а значить, мінімум податкових платежів, що досягається в результаті таких заходів, ніяк не можна розглядати як оптимальний варіант.

Тому мінімум податкових платежів дійсно може бути критерієм податкової оптимізації, але тільки у разі встановлення додаткових обмежень, до яких можна віднести досягнення запланованого рівня кінцевого фінансового результату – чистого прибутку або чистого доходу (для фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності). Замість показника чистого

прибутку можуть бути використані юказники ефективності діяльності, зокрема рентабельність діяльності підприємства, або, в окремих випадках, – забезпечення запланованого обсягу продажів. У разі застосування такого підходу кращим (оптимальним) буде варіант організації господарської діяльності, коли один і той самий кінцевий результат (виражений обмеженням) досягається за мінімального рівня податкових платежів [17].

Недоліком такого критерію оптимальності є те, що цільовою функцією є не поліпшення фінансових показників підприємства, а скорочення однієї з груп його витрат – податкових платежів. Тому вказаний варіант податкової оптимізації у фінансовому менеджменті не розглядається як один із найбільш перспективних. Однак на практиці він може використовуватися для вирішення поточних завдань податкового планування окремих господарських операцій в умовах обмеженості фінансових ресурсів, а також для оцінки доцільності застосування альтернативних систем оподаткування (спрощеної системи та фіксованого податку) [10].

За критерій оптимізації може бути також взято мінімум податкових платежів за весь період функціонування підприємства (проектний підхід).Відмінність цього критерію від попереднього полягає в тому, що розрахункова сума податкових платежів визначається не за конкретний звітний (податковий) період, а за весь період діяльності (або за інший доволі тривалий період, наприклад, за очікуваний період застосування спрощеної системи).

При цьому як обмеження, за аналогією з першим критерієм, може бути використано певний рівень (абсолютний чи відносний) фінансового результату за відповідний період часу. Враховуючи те, що в такому варіанті оптимізації розглядається значна кількість або, принаймні, декілька податкових періодів, як обмеження може бути застосовано гранично допустиме співвідношення «податкові платежі – фінансовий результат» у кожному з податкових періодів протягом діяльності підприємства [11].

Недоліком проектного підходу до мінімізації оподаткування, крім перелічених вище, є те, що сума податкових платежів обчислюється виходячи з умов оподаткування, які діють у момент розрахунку, що дає певну похибку, якщо враховувати динамічність українського податкового законодавства. Втім, незважаючи на це, такий підхід все-таки використовують на практиці у податковому плануванні на етапі створення суб'єкта господарювання. [10]

Водночас використання як критерію оптимальності мінімуму абсолютної суми податкових платежів є не єдиним варіантом податкового планування. Так, наприклад, критерієм може бути обрано мінімум податкового навантаження або податкового тягаря (співвідношення суми податкових зобов'язань за всіма податками і зборами та валового доходу, бухгалтерського прибутку підприємства або доданої вартості).

Цей якісний критерійний показник має беззаперечні переваги перед абсолютними показниками податкових платежів. По-перше, він дозволяє поєднати в одному критерії результуючий показник діяльності підприємства з податковими витратами, що відповідають такому результату. По-друге, в цьому випадку на вибір оптимального варіанту не впливає зміна масштабів діяльності, які не завжди залежать від підприємства[16].

Як обмеження у даному випадку може бути застосовано мінімально допустимий рівень чистого прибутку, валового доходу або обсягу продажів (що забезпечує збереження конкурентних позицій підприємства при відносному зменшенні податкових платежів).

Необхідно наголосити, що під час використання критерію податкового навантаження оптимальному варіанту не завжди відповідатиме найменша сума податкових зобов'язань. Найкращим може виявитися варіант організації господарської діяльності, коли податкові зобов'язання збільшуються порівняно з базовим варіантом, але темпи їх зростання не перевищують темпу зростання результуючого фінансового показника, що використовується у знаменнику формули розрахунку по даткового навантаження (валовий дохід, бухгалтерський прибуток або додана вартість) [26].

Наступним критерієм оптимальності у податковому плануванні може бути забезпечення рівномірності формування податкових зобов'язань відповідно до наявних фінансових ресурсів (логістичний підхід, що ґрунтується на фінансових потоках).

Використання такого критерію пов'язане з відмінністю у характері формування, з одного боку, податкових платежів, які жорстко прив'язані до визначених законодавством календарних дат, а з іншого – доходу і витрат підприємства, дата виникнення яких залежить не від норм податкового законодавства, а віл умов господарських договорів, кон'юнктури ринку та інших обставин (як зовнішніх, так і внутрішньовиробничих).

У результаті у платника виникає потреба акумулювання коштів для сплати податків до певної дати. Тому предметом такої податкової оптимізації може служити «підгонка» сум податкових зобов'язань під реальні фінансові можливості підприємства. Так, наприклад, оприбуткування товарів, оплата яких буде здійснена в наступному податковому періоді, у разі використання їх у господарській діяльності дозволяє покупцеві збільшити валові витрати і, відповідно, компенсувати різке збільшення суми податку на прибуток у поточному податковому періоді [29].

За такого критерію оптимальності обмеженням може виступати фіксована на дату сплати податків і зборів кількісна величина, яка характеризує потік власних коштів підприємства як результуюча потоків доходів і витрат, або запланований рівень чистого прибутку протягом тих податкових періодів, які відповідають горизонту податкового планування.

І, нарешті, як критерій оптимальності податкового планування може бути використано максимум будь-якого з наведених вище показників, що відображають фінансовий результат. При цьому обмеженням може виступати гранична сума сплачуваних податків або, що є більш коректним, гранично допустима (з погляду підприємства) величина податкового навантаження [32].

Власне кажучи, такий підхід відповідає оптимізації фінансового стану підприємства, а податкові фактори розглядаються виключно як обмеження.

Проте використання такого формулювання оптимізаційного завдання все-таки відповідає розумінню податкового планування і податкової оптимізації, а, з погляду реалізації господарських цілей підприємства, саме зазначений варіант є найбільш прийнятним і доцільним.

Ті варіанти організації господарської діяльності, які не відповідають установленому рівню обмежень, відкидаються, а решта сортується за критерійною ознакою. Найкращий за обраним критерієм варіант з цієї групи і є оптимальним. Наступні за рейтингом варіанти розглядаються як запасні у випадку неможливості реалізації оптимального [34].

Так, зокрема, виходячи зі спеціальних принципів податкового планування, у такій системі критеріїв, разом з одним із описаних вище, може бути використано мінімум ризиків, пов'язаних з податковим плануванням та оптимізацією. Запровадження такого додаткового критерію пов'язано з тим, що результат податкової оптимізації має імовірнісний характер і завжди існує ризик непередбачених втрат, пов'язаних з реалізацією відповідних заходів.

Використання багатокритерійної оптимізації із застосуванням як одного з критеріїв мінімуму ризиків, пов'язаних з податковим плануванням, на практиці ускладнено через відсутність відпрацьованої методики кількісної оцінки цієї групи ризиків, тому особливого значення набуває якісна (експертна) оцінка, яка вимагає чіткого розуміння видів та суті ризиків у податковому плануванні.[16]

Ризик у податковому плануванні – це можливість настання у процесі або в результаті реалізації заходів податкового планування будь-яких подій, що мають негативні наслідки для платника податків. У кінцевому підсумку ця група ризиків підлягає вартісній оцінці, тобто виражається в конкретних грошових сумах можливих втрат з певною імовірністю їх настання. Проте виходячи з характеру цих ризиків їх не можна однозначно віднести до фінансових [50].

Доволі близьким до ризиків у податковому плануванні, з термінологічного погляду, є термін «податкові ризики». Водночас терміни ці

мають різне змістове навантаження, оскільки під податковими ризиками розуміється різновид фінансових ризиків, що характеризують можливість непередбачених фінансових втрат платника, пов'язаних із введенням нових видів податків, збільшенням податкових ставок щодо діючих податків, скасуванням податкових пільг або «податкових канікул», що використовуються підприємством, зміною порядку і строків внесення податкових платежів[49].

По суті справи, у такому розумінні йдеться про ризики зміни системи оподаткування внаслідок зміни податкового законодавства, що, з одного боку, має враховуватися і в податковому плануванні, а з іншого – є більш загальним терміном, який стосується будь-якого підприємства і безпосередньо не пов'язаний саме з податковим плануванням.

Класифікацію ризиків у податковому плануванні за критерієм джерела їх виникнення подано на рис. 1.4:

Рис. 1.4. Класифікація ризиків, пов’язаних з податковим плануванням [46]

До ризиків зовнішнього середовища, пов’язаних з податковим плануванням, належать чотири групи ризиків.

1. Фінансові ризики є фінансовими втратами підприємства внаслідок реалізації заходів податкового планування у вигляді можливого донарахування сум податків та застосування фінансових (штрафних) санкцій,

а також пов'язані з реалізацією оптимізаційних схем інші види фінансових ризиків (інвестиційні, відсоткові, кредитні тощо).

2. Ризики податкового законодавства включають дві підгрупи.

Перша – це ті ризики, які класифікуються як податкові і пов'язані зі зміною норм законодавчих та нормативних актів, що регулюють умови оподаткування і податкового адміністрування.

Друга – це ризики, пов'язані з неоднозначним трактуванням норм регуляторних актів та внутрішньою суперечливістю податкового законодавства (що безпосередньо стосується податкового планування).

3. Комерційні ризики у податковому плануванні обумовлені можливою реакцією партнерів по господарських операціях на зміну форми їх здійснення, податкового статусу платника або інших суттєвих умов господарської операції, передбачених оптимізаційною схемою. У разі якщо умови для партнера погіршуються, імовірним результатом може стати втрата господарських зв'язків або прямі втрати виручки у результаті зміни цінових параметрів угоди.

4. Ризики податкового контролю, як і ризики законодавства, включають дві підгрупи. Перша з них пов'язана із збільшенням імовірності контрольно-перевірочних заходів органами податкової служби, Пенсійного або соціальних фондів. Сама по собі податкова перевірка означає порушення нормального режиму функціонування підприємства з псуванням нервів, втратою часу керівництва і бухгалтерів, а також з непродуктивними витратами, що знижує ефективність заходів податкового планування [46].

Для зниження імовірності виникнення ризиків цієї групи підприємству слід звернути особливу увагу на ті фактори ризику, які контролюються органами податкової служби відповідно до Порядку розподілу платників податків за категоріями уваги та їх супроводу, а також на згаданий вище рівень податкового навантаження.

Контроль за цими показниками з метою недопущення перевищення граничних їх рівнів дозволяє певною мірою знизити ризик податкових перевірок [15].

Друга підгрупа ризиків податкового контролю пов'язана з можливим застосуванням за результатами контрольно-перевірочної діяльності санкцій нефінансового характеру: заходів адміністративної та кримінальної відповідальності, що їх вживають до посадових осіб підприємства, а також нефінансових заходів відповідальності, які застосовують до підприємства (податкова застава, адміністративний арешт активів тощо) [34].

Внутрішні ризики податкового планування також можуть бути поділені на чотири групи.

До першої групи належать ресурсні ризики, які є імовірними втратами внаслідок невідповідності ресурсного забезпечення підприємства вимогам конкретних заходів податкового планування. Так, у разі тотреби швидкої заміни партнера по господарській операції можливі втрати обумовлені менш вигідними умовами угоди.

Крім того, ризики цієї групи можуть виникати з огляду на недостатній рівень кваліфікації пов'язаного з податковим плануванням персоналу підприємства (можливі втрати можуть бути обумовлені необхідністю оплати дорогих послуг податкових консультантів чи аудиторських фірм). Ще однією складовою системи ресурсного забезпечення податкового планування є його інформаційне забезпечення, перебої в якому можуть призвести як до прямої шкоди для платника, так і до непрямих втрат.

Друга група включає ризики організаційного характеру. Це ті ризики, які пов'язані з організацією практичної реалізації заходів податкового планування. Так, наприклад, непередбачені втрати можуть бути пов'язані із залученням засновників для створення структури-сателіта з більш низьким рівнем оподаткування.

Соціальні ризики у податковому плануванні пов'язані з можливістю виникнення конфліктних ситуацій у колективі підприємства внаслідок прояву

різноспрямованих інтересів різних соціальних груп під час реалізації накреслених заходів податкового планування. Особливо висока ймовірність виникнення таких ризиків у випадку, якщо предметом податкового планування є податки і збори, пов'язані з виплатами щодо оплати праці. Так, у разі зміни структури виплат працівникам підприємства з метою зменшення витрат підприємства, пов'язаних з соціальними внесками, які нараховуються на виплати з оплати праці, причиною виникнення соціальної напруги може стати майбутнє зменшення розміру пенсії працівників, а проявом таких ризиків є втрати, пов'язані зі зниженням продуктивності праці та якості роботи.

Четвертою групою внутрішніх ризиків у податковому плануванні є ризики психологічного характеру. Ці ризики обумовлені психологією фахівців, зайнятих податковим плануванням. В осіб, безпосередньо пов'язаних з практичною реалізацією інструментів податкового планування, може виникнути неадекватне сприйняття їх суті, що істотно посилює ризик визнання конкретної угоди удаваною або недійсною [13].

Стосовно методики управління податковими ризиками заслуговує на увагу підхід, відповідно до якого така методика включає наступні дії:

1) планування управління ризиками;

2) збір інформації про ризики;

3) ідентифікацію ризику;

4) аналіз впливу ризику, його оцінку і ранжирування;

5) встановлення індикаторів ризиків і планування реагування на реалізацію ризику;

6) вибір методу впливу на ризик і дії на нього;

7) моніторинг і аналіз стану управління ризиком.[19]

Таким чином, у процесі податкової оптимізації необхідно враховувати не тільки очікувані кінцеві фінансові і податкові результати, але й ризики, пов'язані з податковим плануванням. До того ж, чим детальніше провадиться

аналіз різних видів ризиків і відповідних фінансових втрат, тим більш обґрунтованим буде вибір дійсно оптимального варіанту.

Ігнорування ризиків в податковому плануванні може привести до ухвалення некоректних рішень в області податкового планування, що у ряді випадків може бути розцінене контролюючими органами як ухилення від сплати податків із застосуванням відповідної кримінальної і фінансової відповідальності до керівництва підприємства.

РОЗДІЛ ІІ. МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО»

2.1.Проектний підхід у податковому плануванні: у чому його переваги

АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» надає послуги з розподілу електричної енергії, що підтверджено ліцензією НКРЕКП (Постанова НКРЕКП від 16.11.2018 р. № 1442). Товариство відповідає за безпечну, надійну та ефективну експлуатацію, технічне обслуговування та розвиток системи розподілу. До складу компанії входить 28 діючих районних філій з центральним офісом у місті Полтава. Товариство обслуговує 39 284,05 км повітряних ліній електропередач напругою 0,4–150 кВ, 1 952,05 км кабельних ліній 0,4–110 кВ, 207 підстанцій напругою 35–150 кВ, 9 988 ТП і РП.

Таблиця 2.1

Види діяльносіт АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО»

КВЕД	Коротка характеристика
Основний:	
35.13	Розподілення електроенергії
Інші:	
46.90	Неспеціалізована оптова торгівля
33.14	Ремонт і технічне обслуговування електричного устаткування
35.12	Передача електроенергії

Джерело: [40]

Якісне забезпечення споживачів АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» електричною енергією – основний напрям роботи Товариства. Підприємство має сучасний технічний потенціал, висококваліфікований персонал з багатим досвідом, який забезпечує безаварійну роботу. Діяльність компанії в першу чергу спрямована на зниження нормативних технологічних витрат електричної енергії та надання високоякісних послуг споживачам.

АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» застосовує загальну систему оподаткування, здійснює відрахування відповідно до Податкового кодексу України. Проаналізуємо структуру податкових зобов'язань підприємства у

таблиці. За 2019-2021рр. підприємство оплачувало податок на додану вартість, податок на прибуток, здійснювало відрахування страхових внесків до позабюджетних фондів. Структура податкових платежів відображена у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Динаміка податкових зобов'язань АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» за 2019–2021рр., тис.грн.

Показник	2019	2020	2021	Абсолютне відхилення
ПДФО	172798,1	225645,1	236228,8	63430,7
ПДВ	121292,7	142877,1	203085,7	81793
Інші види податків і зборів	14792,5	16047,4	18028,7	3236,2
Всього	308883,3	384569,6	457 343,2	148459,9

Джерело: складено автором на підставі звітності підприємства (Додатки А-П)

Графічно динаміка наведених в таблиці показників наведена на рис. 2.1.

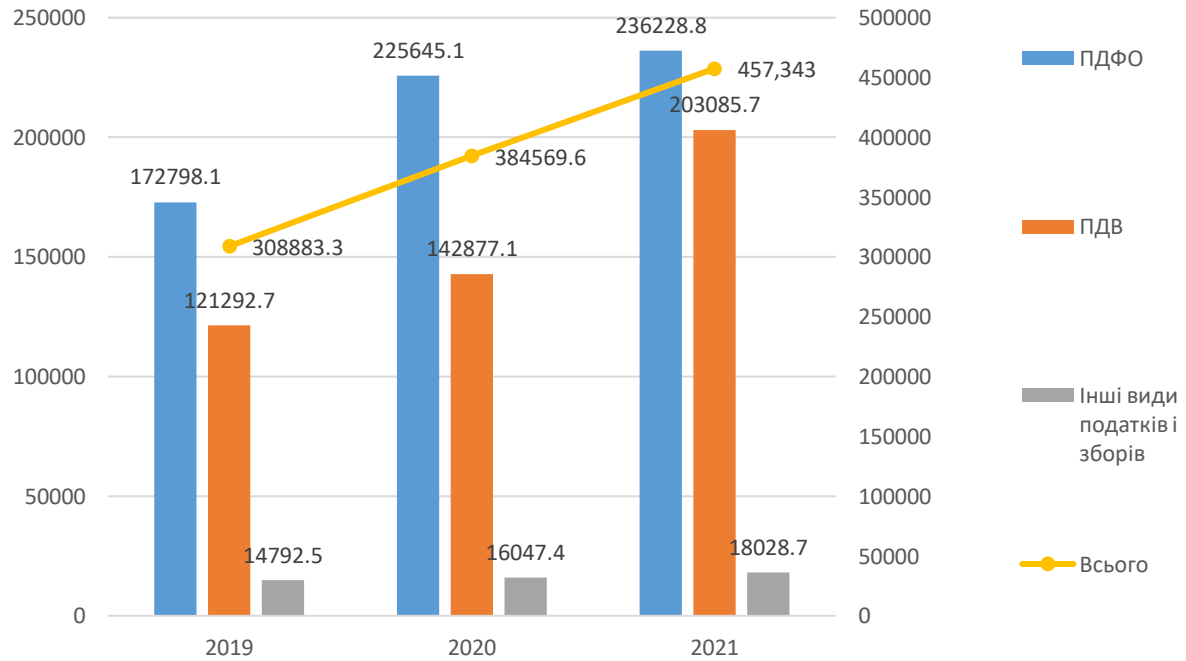

Рис. 2.1. Динаміка податкових платежів АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО»

Аналізуючи дані таблиці 2.1, можна сказати, що податкові платежі у 2021 р. зросли на 148459,9 тис.грн. Це пов'язано, перш за все, зі зростанням обсягів реалізації та ростом цін. Збільшення надходжень у частині податку на прибуток пов'язане з формуванням резерву за сумнівними боргами. У 2021 р. у підприємства вважалося 3 дебітори, за якими існувала висока ймовірність не оплати поставок у строки встановлені договором. Найбільшу частину в складі сплачених податків займає ПДФО, при цьому за 2019-2021 рр. спостерігається його зростання через збільшення кількості працівників та підвищення рівня оплати праці. Збільшення надходжень у частині податку на додану вартість пов'язано зі зростанням обсягів реалізації.

Розглянемо податкове навантаження на підприємстві. Тобто оцінимо ступінь відволікання коштів на сплату податкових платежів як відносну величину; обтяження, що виникає внаслідок обов'язку сплачувати податки.

Розрахуємо податкове навантаження за формулою 2.1 згідно з методикою Міністерства фінансів України:

$$\text{Податкове навантаження} = П/Д \times 100 \qquad (2.1)$$

де П – Сума всіх податків, сплачених за звітний рік

Д – Сума доходу від реалізації за звітний рік

Результати розрахунку податкового навантаження подано у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Аналіз податкового навантаження АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО»по методиці Міністерства фінансів за 2019–2021рр.

Показник	2019	2020	2021
Доход від реалізації, тис.грн.	955 075	970 561	988 075
Сума податків, сплачених за звітний період, тис.грн.	308883,3	384569,6	457 343,2
Податкове навантаження	32 %	37 %	25 %

Джерело: складено автором на підставі звітності підприємства

Графічно динаміка показника податкового навантаження наведена на рис. 2.2.

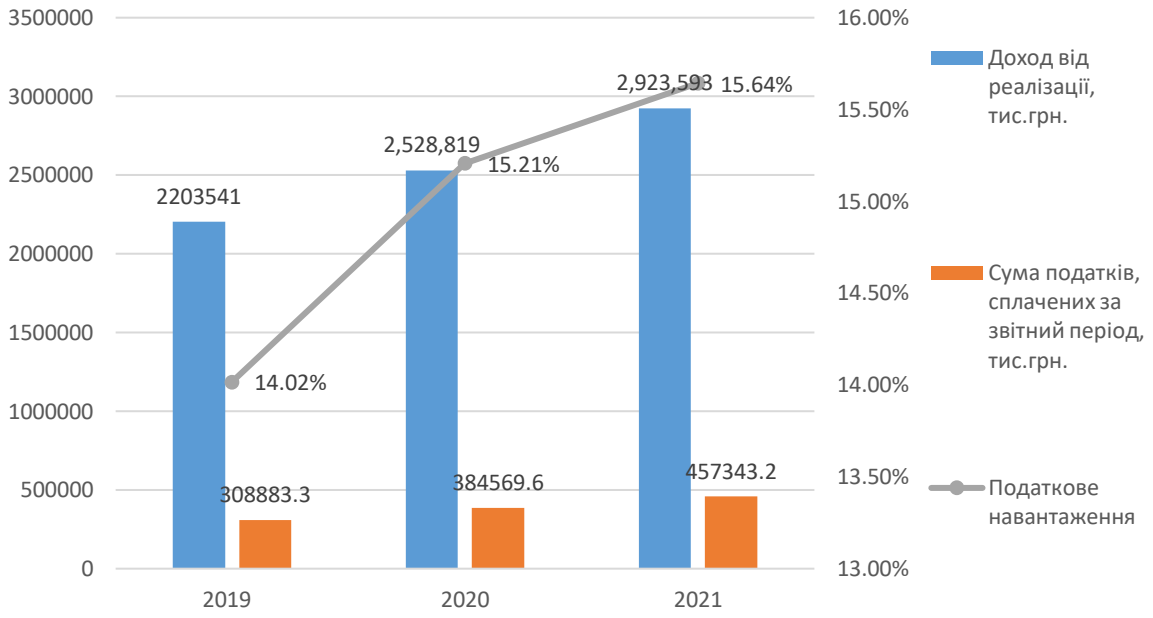

Рис. 2.2. Динаміка показника податкового навантаження АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО»

Аналізуючи дані в таблиці, можна сказати, що за аналізований період податкове навантаження у відсотковому відношенні до виручки суттєво не змінюється. Податки та збори займають в середньому за три роки 15% одержуваного АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» доходу від реалізації. В цілому потенціал цієї галузі характеризує як економічно стабільний.

Варто зазначити, що податкове навантаження розраховується як сума всіх податків, зборів та внесків. У податкове навантаження включаються всі податки та збори за винятком внесків до позабюджетних фондів. Аналіз динаміки оплати праці з відрахуваннями представлено таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Оплата праці з відрахуваннями АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» за 2019-2021рр., грн.

Показники	2019	2020	2021	Абсолютне відхилення
Оплата праці з відрахуваннями:				
загальний фонд оплати праці	688196,0	894789,0	965872,0	277676,0
соціальнівідрахування	147201,0	183078,0	207951,0	60750,0
в т.ч.:				
Фонд оплати праці основного виробничого персоналу	314646,9	381907,7	463546,6	148899,7
Страхові внески основного виробничого персоналу	67301,1	78140,1	99801,0	32499,9
Фонд оплати праці обслуговуючого та адміністративного персоналу	336255,8	403549,3	484310,0	148054,2
Страхові внески обслуговуючого та адміністративного персоналу	71923,1	82568,1	104271,3	32348,2

Джерело: складено автором на підставі звітності підприємства

Аналізуючи дані у таблиці, слід зазначити, що фонд оплати праці зріс на 277676,0 тис.грн., що говорить про зростання заробітних плат працівників підприємства. Збільшення фонду оплати праці супроводжується збільшенням виручки, а отже, ця зміна не вплине на фінансову стійкість підприємства.

Навантаження по страхових внесках значно впливає на фінансове становище організації. Раніше вже говорилося про те, що загальна ставка нарахування страхових внесків дорівнює 22%.

Для самоаналізу суб'єктам господарювання рекомендується обчислювати поточний рівень податкового навантаження та порівнювати його з опублікованим на сайті податкової з середньогалузевим показником.

Значне перевищення чи заниження цього параметри можуть стати причиною пильної уваги до діяльності компанії зі сторони податківців.

Проаналізуємо податкове навантаження з податку на прибуток та страховим внескам у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Аналіз податкового навантаження

АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО»за 2019-2021рр.

Показники	2019	2020	2021	Абсолютне відхилення
Податкове навантаження по страховим внескам, %	1,2	1,4	1,6	0,4
Податкове навантаження по податку на прибуток, %	2,1	3	3,2	1,1
Податкове навантаження по ПДВ, %	28,4	29,4	20,5	-7,9
Податкове навантаження по транспортному податку, %	0,003	0,0039	0,004	0,001
Податкове навантаження по податку на майно, %	0,006	0,0041	0,01	0,004
Податкове навантаження по ПДФО, %	1,7	1,8	2	0,3

Джерело: складено автором на підставі звітності підприємства

Як бачимо з даних таблиці, найбільше податкове навантаження належить ПДВ.

Таблиця 2.6

Динаміка надходжень ПДВ АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО»

Показники	2019	2020	2021	Абсолютне відхилення
ПДВ вихідний	133 131	143 321	102 846	-30285
ПДВ вхідний	134 716	142 233	100 240	-34476
Податкове навантаження,%	28,4	29,4	20,5	-7,9

Джерело: складено автором на підставі звітності підприємства

Аналізуючи дані, подані в таблиці 2.6, слід зазначити перевищення вихідного ПДВ над вхідним.

Також, аналізуючи статистичний матеріал підприємства, слід зазначити, що фінансовий результат знизився на 8,5% порівняно з попереднім роком. Зниження фінансового результату доводить, що підприємству потрібна додаткова фінансова підтримка, зниження високого податкового навантаження.

Проведений вище аналіз показав, що відсутність чітко закріплених у законодавстві загальних положень про податкове планування змушує регулювати податкове планування в організаціях.

В цілому, для початку податкового планування необхідно виявити виникаючі проблеми підприємства, і далі ставити завдання, у межах яких надалі розроблятимуться методи та інструменти з урахуванням особливостей організації фінансово-господарську діяльність.

Основою оптимізаційних проектів в податковому плануванні АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» є схеми оподаткування, однак, крім них, проект передбачає й інші показники, необхідні для прийняття рішення щодо доцільності використання тієї чи іншої схеми оптимізації.

Проект податкового планування – це модель альтернативного варіанту оподаткування, яка включає: опис схеми податкового планування (схеми оподаткування); просторово-геометричне розташування сукупності елементів податкової схеми та зв'язків між ними (топологія податкової схеми); склад ресурсів, необхідних для практичної реалізації схеми; критерії оптимальності схеми оподаткування, а також математичну модель розрахунку економічного ефекту від її використання (рис. 2.3):

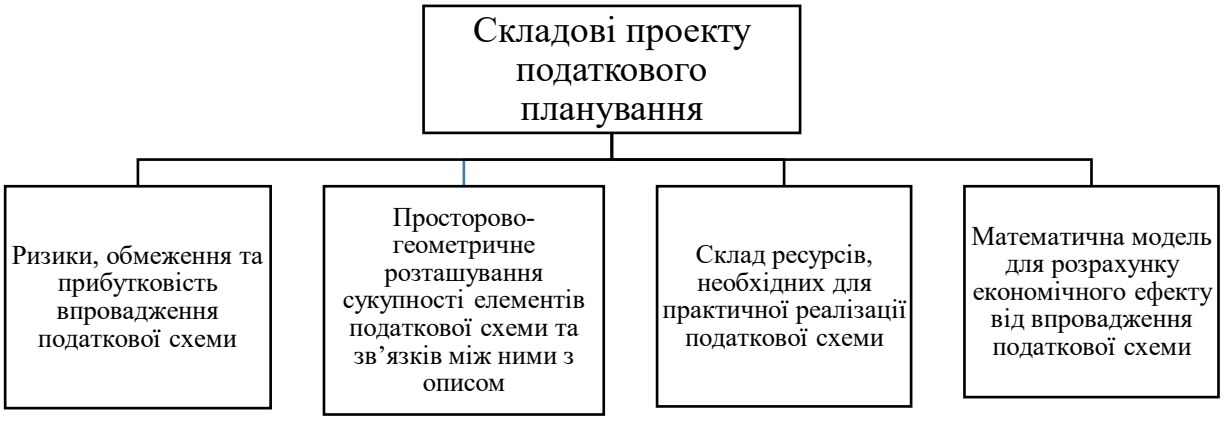

Рис. 2.3. Складові проекту податкового планування

Існує три види проектів податкового планування:

1. основні-проекти з оптимальними показниками, на яких базуються заходи податкового планування;
2. резервний-проекти з показниками меншої ефективності, використовуються у разі виникнення труднощів у реалізації основного проекту;
3. надзвичайні-проекти, спрямовані на відстрочення податкових платежів, використовуються у разі виникнення проблемних ситуацій з виконанням податкового плану[37].

Крім топології схеми оподаткування, проект податкового планування включає також показники ризиків, обмежень і прибутковості проекту, які можна віднести до критеріїв оптимальності в податковому плануванні.

Проектний підхід дозволяє максимально проаналізувати альтернативні варіанти оподаткування та ефективно вибрати оптимальний варіант [39].

Схематично порядок вибору податкових схем для складання проекту податкового планування зображено на рис. 2.4:

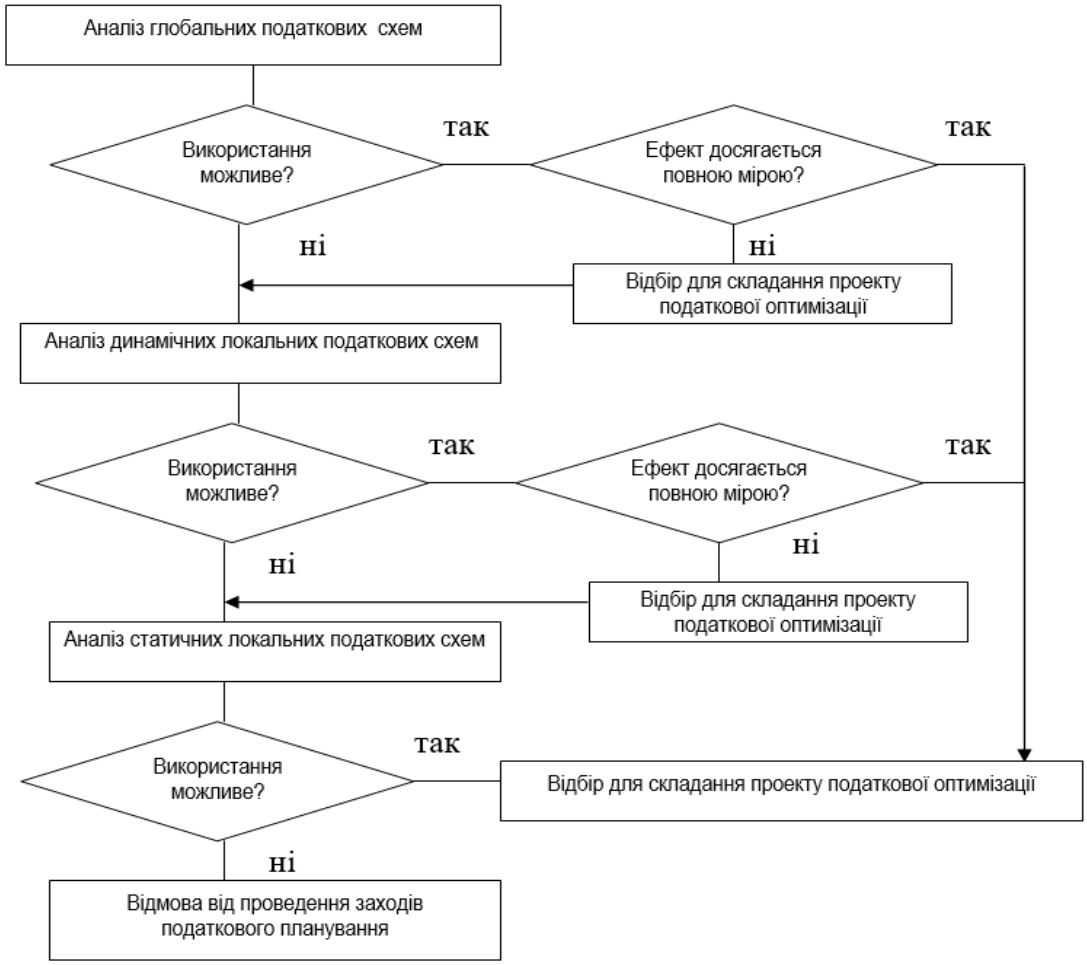

Рис. 2.4. Алгоритм вибору оптимальної податкової схеми

Отже, наведений алгоритм вибору оптимальної податкової схеми дозволяє проаналізувати альтернативні варіанти оподаткування, оцінити можливості використання податкових схем для підприємства, відібрати оптимальну податкову схему та вибудувати зв'язки між її елементами;обгрунтувати склад ресурсів, необхідних для практичної реалізації схеми; визначити критерії оптимальності схеми оподаткування для досягнення максимального економічного ефекту від її використання.

2.2. Бюджетування, податкове планування та їх взаємозв'язок

Досить часто податкова оптимізація проводиться окремо від бюджетного процесу, що пов'язано, перш за все, з підвищенням конфіденційності інформації. Однак така практика не дозволяє повністю досягти запланованих результатів [32].

Податковий бюджет, як правило, складається спеціалістами з податків бюджетного відділу (планового відділу) у безпосередній взаємодії з усіма підрозділами суб'єкта господарювання за показниками операційних бюджетів підприємства.

Система податкового бюджетування підприємства складається з бюджетів окремих податків, що сплачуються підприємством, і загального (зведеного) податкового бюджету, який відображає планові показники всіх податкових платежів підприємства.

Результатом податкового бюджетування є також податковий платіжний календар, у якому зазначаються суми запланованих податкових платежів із зазначенням строків їх сплати. На основі бюджетів окремих податків складається загальний (зведений) бюджет податків, дані якого включаються до бюджету адміністративних витрат і використовуються при складанні фінансових бюджетів підприємства [28].

Основною відмінністю податкового планування від податкового бюджетування є їх спрямованість. Метою податкового планування є оптимізація податкових платежів суб'єкта господарювання, метою податкового бюджетування є плановий розрахунок податкових платежів, який не передбачає їх оптимізацію.

Логічну послідовність реалізації процесу податкового планування та податкового бюджетування можна схематично представити так (рис.2.5).

Принципові відмінності податкового планування від податкового бюджетування проявляються в тому, що при податковому плануванні

розрахунок здійснюється на основі багатоваріантної моделі оподаткування, а при податковому бюджетуванні - одноваріантної.

Крім того, заходи, розроблені в податковому плануванні, впливають на дані операційного та фінансового бюджетів підприємства, а в податковому бюджетуванні – лише на показники фінансових бюджетів. [30]

Рис. 2.5. Послідовність бюджетування податків
та податкового планування

Серед інших відмінностей можна виділити наявність у податковому плануванні спеціальної методики, що дозволяє розрахувати податкові платежі суб'єкта податкового планування щодо альтернативних варіантів оподаткування, проаналізувати їх ефективність та вибрати оптимальний варіант з погляду платника податків.

Виходячи з вищевикладеного, взаємозв'язок бюджетів можна представити так: у процесі первинного зв'язку показники операційних та

фінансових бюджетів виступають джерелом інформації для розрахунку податкових платежів за альтернативними варіантами оподаткування (податкового планування), на підставі аналізу яких обирається оптимальний спосіб провадження діяльності підприємства [21].

При бюджетуванні податків АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» необхідна інформація щодо всіх підрозділів організації. В цьому випадку даних податкового обліку не вистачає (так, при плануванні транспортного податку необхідна інформація щодо складу транспортних засобів).

Таким чином, система управлінського обліку, створена з метою доповнення податкового та фінансового обліку, дозволяє сформувати найбільш повну інформаційну базу щодо об'єктів оподаткування [9].

Податкове бюджетування АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» складається з кількох взаємопов'язаних етапів (рис. 2.6).

Рис. 2.6. Етапи податкового бюджетування АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО»

Діагностика середовища АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» передбачає:

- аналіз зміни цін, темпів зростання інфляції та інших факторів, що впливають прийняття організацією стратегічних рішень;

- встановлюються чинники, які можуть вплинути на розвиток організації (діяльність конкурентів, зміна попиту, зміни у податковому законодавстві).

При аналізі внутрішніх факторів оцінюється:

- динаміка ресурсів організації, основних фінансових показників, платоспроможність організації, що вивчається;

- можливості збільшення обсягів діяльності;

- раціональність використання активів та прибутку.

На першому етапі також визначається структура всіх податкових зобов'язань та аналізуються оподатковувані об'єкти. Склад податків, що сплачуються організацією, залежить від роду її діяльності, режиму оподаткування, місця провадження діяльності та від багатьох інших факторів [39].

На цьому етапі необхідно проаналізувати:

- показники об'єктів оподаткування по кожному виду податків;

- чи є податкові відрахування, визначаються їх розміри.

Особливістю податкового планування АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» є розрахунок показників, одержаних у результаті розробки оперативних фінансових бюджетів:

- Бюджет продажів;

- Бюджет закупівель матеріалів;

- Бюджет витрачання матеріалів;

- Бюджет витрат на оплату праці та ін. [40]

У процесі формування податкового бюджету слід визначити взаємозв'язок та залежність конкретних податків з різними показниками діяльності організації, вибрати, інформація з яких документів може бути використана розробки податкового бюджету [37].

У таблиці 2.7 наведено основні документи, що використовуються АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» для аналізу податкової бази для організацій, що знаходяться загальній системі оподаткування.

На другому етапі з метою аналізу ефективності податкової політики, що застосовується, використовується показник «податкове навантаження».

У сучасній економічній літературі представлені різні методики розрахунку даного показника, які успішно застосовуються організаціями, державними органами та аудиторсько-консалтинговими фірмами під час проведення податкового менеджменту та планування податків.

Таблиця 2.7

Основні документи, необхідні планування податкової бази з податків

Податок	Податкова база	Документи
Податок на прибуток	Доходи, зменшені на величину витрат	Бюджет доходів та видатків, інвестиційний бюджет, книга обліку доходів тавидатків, результати перевірок податковими органами
Транспортний податок	25 тис.грн. з одного автомобіля, що відповідає необхідним критеріям	Технічний паспорт автомобіля (для визначення 5-річного терміну з року їх випуску), наявність автомобіля в Переліку автомобілів, що підлягають оподаткуванню транспортним податком, який оприлюднює Мінекономрозвитку, сереньоринкова вартість 375 мінімальних заробітних плат(у 2022 році це 2437500 грн.)
Земельний податок	Кадастрова вартість ділянки	Прогнозний баланс, кадастровий план, податкові декларації із земельного податку, результати перевірок податковими органами
Внески до позабюджетних фондів	Виплати та інші винагороди у межах трудових відносин і цивільно-правових договорів	бюджет витрат на оплату праці; бюджет доходів та витрат; звіт про динаміку заробітної плати; звіт про середньооблікову чисельність працівників; звіт про склад фонду оплати праці та виплати соціального характеру; результати перевірок податковими органами

Джерело: складено автором на підставі [38]

Для найкращої точності розрахунків при здійсненні бюджетування податків та визначенні рівня податкового навантаження з метою оптимізації оподаткування фахівцям не слід обмежуватись однією методикою.

Доцільно застосовувати два – три способи для того, щоб отримані з їх допомогою результати найбільш достовірно описували ретроспективну, поточну та перспективну ситуацію в організації [2].

Оптимальним рівнем податкового навантаження на платника податків не повинно перевищувати 30 – 40 % від виручки [6].

Однак у різних галузях цей показник може значно відрізнятися.

На третьому етапі податкового планування розробляються заходи впливу на елементи податкових платежів (суб'єкт оподаткування, терміни сплати, податкова база, податкові пільги), які сприятимуть оптимізації податкових потоків.

До основних заходів впливу відносяться вибір організаційно-правової форми, вибір системи оподаткування, розробка грамотної податкової політики, положення якої оптимізують податкові потоки, розробка схем цивільно-правових угод, визначення структури оподатковуваних активів тощо.

На даному етапі слід враховувати податкові ризики – потенційні фінансові втрати, пов'язані насамперед із можливістю стягнення недоїмок та штрафів податковими органами [37].

Моделювання оптимізації податкових потоків АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» наведено на рис. 2.7.

Основними критеріями оптимізації є [7]:

- податкове навантаження організації нижче її середньогалузевого рівня;

- отримання організацією збитків протягом декількох податкових періодів (2 і більше року);

-значні суми податкових відрахувань за певний період;

- темп зростання витрат перевищує темп зростання доходів від реалізації товарів (робіт, послуг);

- середньомісячна заробітна плата одного працівника нижче середньогалузевого рівня ;

- наявність великої кількості договорів з контрагентами або посередниками без економічно обумовлених причин;

- ненадання платником податків пояснень на повідомлення податкового органу щодо виявлення невідповідності показників діяльності;

- значне відхилення рівня рентабельності (на 10%) від рівня, властивого даної сфери діяльності.

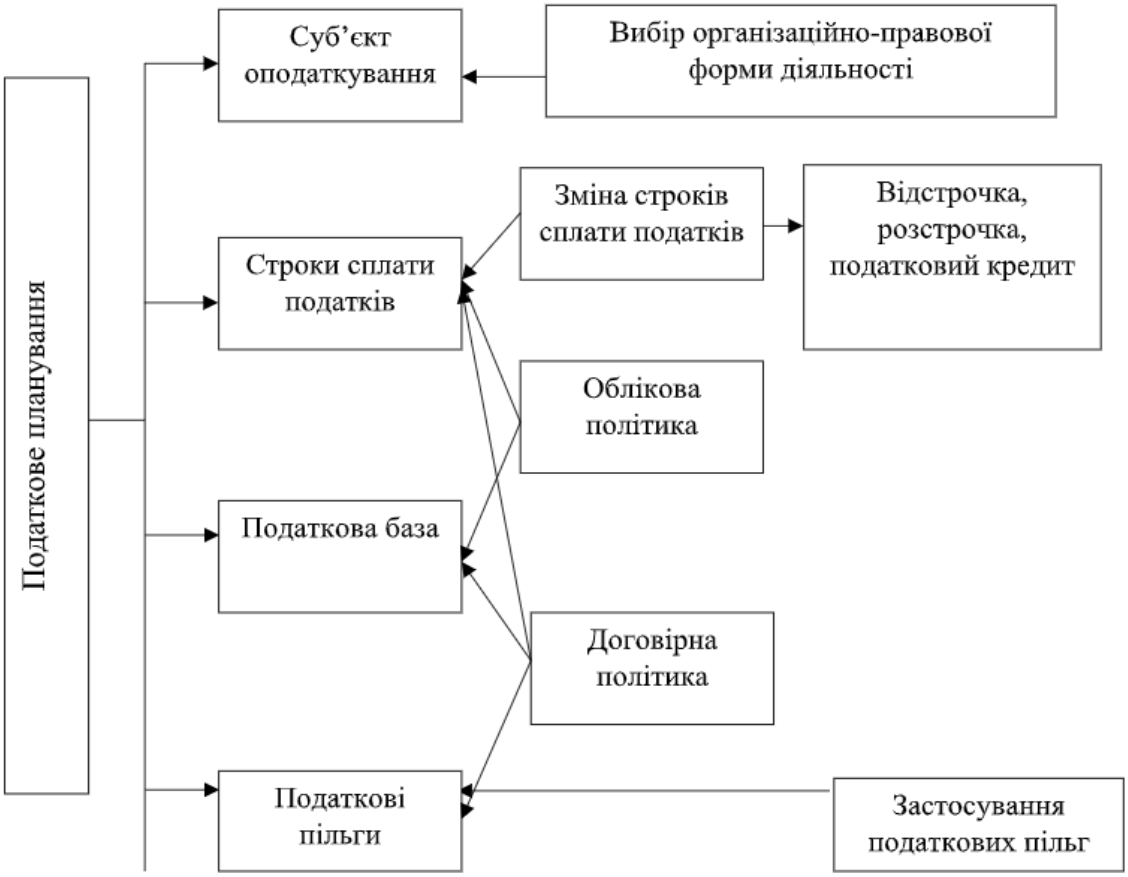

Рис. 2.7. Способи оптимізації податкових потоків

АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО»

На четвертому етапі податкового бюджетування податкова база коригується з урахуванням запланованих заходів щодо оптимізації податкових платежів.

При плануванні податкових платежів важливе значення має розробка податкового календаря, який необхідний для розрахунку періодичності сплати податків і внесків на рік, квартал і місяць.

Даний розрахунок служить однією з складових бюджету грошових потоків в організації.

Податковий бюджет (табл. 2.7) і податковий календар є також основою для складання бюджету доходів та видатків організації, прогнозного балансу, звіту про фінансові результати.

Таблиця 2.8

Бюджет нарахованих податків та інших обов'язкових платежів

Показник	Факт звітний 2021 рік	Запланована величина наступного року				
		1 квартал	2 квартал	3 квартал	4 квартал	Усього
1	2	3	4	5	6	7
Податок на прибуток						
Доходи, що враховуються при оподаткуванні - Виручка від реалізації, тис. грн.. - позареалізаційні доходи, тис.грн.	2923593 326393	111420 20367	92546 21365	101325 18793	108362 19645	413653 80170
Доходи, що не враховуються при оподаткуванні, тис.грн.	56851	10135	15646	5645	5123	36549
Витрати, що враховуються при оподаткуванні, тис.грн.	145843	61325	78235	65345	56435	261340
Витрати, що не враховуються при оподаткуванні, тис.грн.	15673	3425	-	1545	1564	6534
Оподатковуваний прибуток, тис.грн.	494604	70462	35676	54773	71572	232483
Податок на прибуток, тис.грн.	91088	12683,16	6421,68	9859,14	12882,96	41846,94

Продовження табл. 2.8

1	2	3	4	5	6	7
Транспортний податок						
Потужність двигунів автомобілів, к. с.: - легкові автомобілі - автомобілі вантажні	 150 – 200 200 – 250	 150 -200 200 – 250	 150 – 200 200 – 250	 150 – 200 200 – 250	 150 – 200 200 – 250	 - -
Транспортний податок, тис.грн.	3560	890	890	890	890	3560
Земельний податок						
Кадастрова вартість земельної ділянки на початок року	435569	435569	435569	435569	435569	-
Нарахування на фонд заробітної плати						
Виплати та інші винагороди в рамках трудових та цивільно-правових договорів, тис. грн.	965872	313908	313908	313908	313908	-
ЄСВ, тис.грн.	207951	69060	69060	69060	69060	276239

Джерело: складено автором на підставі звітності підприємства

У процесі податкового бюджетування важливу роль відіграє наступний контроль за виконанням податкового плану, у ході якого збирається інформація про дотримання плану, фіксуються відхилення фактичних результатів від нормативних, виявляються причини відхилень.

Таким чином, бюджетування податків відіграє ключову роль у системі інформаційного забезпечення управління АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО», дозволяючи трансформувати стратегічні цілі та ключові показники у плани та бюджети податків, що забезпечує стратегічну орієнтацію діяльності компанії. Даний вид фінансового планування вплив на ефективність діяльності організації дозволяє оптимізувати грошові потоки, управляти витратами і прибутком.

РОЗДІЛ ІІІ. ПРАКТИКА ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

3.1.Моніторинг та оцінка ефективності результатів податкового планування АТ «Полтаваобленерго»

Ефективність моніторингу та контролю заходів щодо оптимізації значною мірою впливає на їх результати. Такі дії дозволяють виявити «слабкі сторони» процесу оптимізації та виробити програму нівелювання їхнього впливу.

Моніторинг у податковому плануванні займає особливе місце, оскільки за його результатами при необхідності оперативно вносяться корективи в раніше розроблені проекти. Прорахунки в організації поточного контролю за виконанням податкового бюджету призводять до негативних відхилень фактичних результатів від запланованих і, як наслідок, до зниження ефективності оптимізаційних заходів [44].

Моніторинг податкових бюджетів здійснюється одночасно з їх практичним виконанням і полягає в поточному аналізі відповідності фактичних значень бюджетних показників раніше запланованим. За результатами аналізу виявляються негативні відхилення фактичних значень показників від планових, а для усунення негативного впливу коригуються раніше розроблені оптимізаційні заходи.

Слід зазначити, що результати моніторингу бюджетів податків безпосередньо залежать від якості та оперативності інформаційного забезпечення податкового планування, що складається з інформації із зовнішніх та внутрішніх джерел [46].

Аналіз виконання податкового бюджету доцільно проводити за декадами, а для забезпечення поставленого завдання доцільно групувати показники місячних податкових бюджетів за декадами. Для оцінки точності

виконання бюджету повинні бути розроблені нормативи середніх і граничних відхилень від бюджету.

Також, напрямом аналізу результатів податкового планування є аналіз економічної ефективності податкового планування.

Експерти дотримуються різних позицій щодо розрахунку показників ефективності податкового планування. Крім складу та кількості показників, які використовуються в аналізі, відмінність підходів проявляється також у тому, що одні автори включають показники податкового навантаження в аналіз ефективності податкового планування, а інші – ні [37].

Податкове планування досить складно піддається ясному та формалізованого опису через те, що податкова схема роботи кожної організації та фінансова схема кожної угоди багато в чому унікальні та практичні поради даються тільки в конкретному випадку після попередньої експертизи [28].

За правильної організації податкового планування АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» отримує можливість:

- дотримуватись податкового законодавства, правильно розраховуючи податки, збори та інші платежі податкового характеру;

- звести до мінімуму податкові зобов'язання;

- максимально збільшити прибуток;

- розробити структуру взаємовигідних угод з постачальниками та замовниками;

- ефективно керувати грошовими потоками;

- уникати штрафних санкцій.

Податкове планування та податкова оптимізація, насамперед, пов'язана із зниженням податкового навантаження. Насамперед проведення заходів щодо податкової оптимізації пов'язано з податковими ризиками, тим не менш, при грамотному підході до оптимізації податкового навантаження, вищезгадані податкові ризики мають знижуватися, тим самим зменшуючи загрозу донарахувань підприємствам. Визначення бази оподаткування по

податку на прибуток і ПДВ викликає найбільше питань у платників податків, і, як наслідок, суперечок із податковими органами [18].

Рекомендовані рішення щодо оптимізації податку:

1. Створення резервів на НДДКР, які ведуть збільшення витрат підприємства на реалізаційні витрати. Підставою для створення резерву буде затверджена організацією програма наукових розробок, спрямована на створення або вдосконалення продукції, послуг або технологий організації виробництва. Допускається створення кількох резервів на НДДКР у разі, якщо підприємство має не одну прийняту програму наукових розробок.

2. Перенесення збитків у майбутнє. Збиток підприємство має право використовувати з метою зменшення бази оподаткування з податку на прибуток протягом наступних 10 років.

3. Зниження бази оподаткування також може досягатися шляхом звернення організації до сторонніх обслуговуючих компаній, натомість, щоб мати штатних обслуговуючих робітників [14].

Припустимо, що послуги сторонніх фірм за умови укладання договору аутсорсингу щодо ремонту та обслуговування обладнання та верстатів становить 1000 тис. грн., послуги з ведення бухгалтерської звітності становить 1000 тис. грн. Підприємство купує верстат ЧПУ у лізинг. Ціна його становить 30 000 тис. грн. Сума договору лізингу складає 40 000 тис. грн. Договір укладено на 24 місяці. Сума щомісячного нарахованого лізингового платежу дорівнює:

40000000 грн/ 24 міс. = 1666666 грн.

Верстат з ЧПУ, за даними лізингоодержувача, відноситься до 5-ї амортизаційної групи. Мінімальний термін корисного використання для відповідної групи, тобто 85 місяців, застосовується лінійний метод амортизації. Відповідно до договору лізингу та облікової політики лізингоодержувача для цілей оподаткування з лізингового майна застосовується коефіцієнт прискорення амортизації у розмірі 3. Щомісячна

сума амортизації предмета лізингу, що нараховується лізингоодержувачем, дорівнює:

30000000 грн. / 85 міс. х 3 = 1058823 грн.

Тобто підприємство має право віднести до складу витрат 1058823 грн. як амортизацію та суму лізингового платежу у розмірі:

1666666 - 1058823 = 607843 грн.

Також, АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО»формує резерв по сумнівним боргам. Виявлено сумнівних боргів:

- з терміном виникнення понад 90 днів – у сумі 6 000 тис. грн.;
- з терміном виникнення від 45 до 90 днів – у сумі 10 000 тис.грн.;
- з терміном виникнення до 45 днів – у сумі 1000 тис. грн.

1. Сума створюваного резерву дорівнює

(6000 тис. грн + 10 000 тис. грн). х 50%) = 11000 тис. грн..

Таким чином, підприємство включає до складу позареалізаційних витрат на суму 11 000 тис. грн., чим відповідно зменшує суму податку на прибуток.

Аналізуючи вищевикладене, слід зазначити, що основною перевагою є зменшення податкового навантаження організації з страхових внесків. Завдяки використанню аутсорсингу фонд оплати праці значно скорочується, наочно видно із таблиці. Після цього і страхові відрахування стають меншими. На підставі вищевикладеного пропонується АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» в якості заходу податкового планування укласти договір з аутсорсинговою компанією на обслуговування та ремонт обладнання. Штатна чисельність співробітників у цьому випадку зменшиться на 246 осіб (обслуговуючий персонал, який на даний момент перебуває в штаті організації), і становитиме 4108 осіб.

Витрати за договором з аутсорсинговою компанією на рік становитимуть 2656800 грн.

Розрахунок економії страхових внесків за рахунок переказу частини працівників за штат організації представлений таблиці 3.1

Таблиця 3.1

Розрахунок економії страхових внесків за рахунок укладання договоруз аутсорсинговою компанією

Показник	До проведення заходу	Після проведення заходу	Зміна
Чисельність співробітників за штатномим розкладом , осіб	4354	4108	-246
Податкова база, тис.грн.	965872	963215,2	-2656,8
Сума страхових внесків, грн.	212491,84	211907,34	-584,496

Джерело: складено автором

Аналізуючи таблицю 3.6, можна відзначити, що за допомогою цього заходу організація зможе зробити економію страхових внесків у сумі 584,496 тис.грн. на рік.

Також АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО»здійснюватиме лізингові платежі по обладнанню, які він відносить на собівартість зменшення оподатковуваного прибутку.

Для скорочення ризикових ситуацій пропонуємо запровадження в АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» системи управління податковими ризиками, запровадження висококваліфікованого персоналу для ефективного функціонування такої системи. Розуміння об'єктивного ризикового характеру податкової системи більшістю платників податків – це важлива передумова для формування гармонійної податкової системи. Рекомендується взяти під контроль своєчасний збір документів, що підтверджують експорт (протягом 180 днів), а також запровадити відстеження контрагентів щодо їх сумлінності.

Необхідно проводити податковий аналіз з метою вивчення факторів, які більшою мірою впливають на податкову базу, та для виявлення резервів коштів, які можуть бути необхідні підприємству конкретний час. Податковий аналіз є невід'ємною частиною системи планування та прогнозування податкових платежів на підприємстві, оскільки надає обґрунтовану

інформацію щодо існуючого стану справ та результатів податкової, що реалізується політики.

Тільки грамотна, своєчасна та оперативна робота облікової служби та відділів податкового аналізу та планування сприятиме вирішенню ризикових ситуацій, пов'язаних із оподаткуванням. В цілому, взаємодія податкового аналізу, планування та прогнозування дає позитивні результати під час проведення податкової оптимізації, оскільки у разі інформація, яка є основою її впливу на податкову систему, видається більш точною, що, зрештою, призводить до оптимальному зменшенню податкового навантаження.

Загалом, під час проведення податкового аналізу, керівництво підприємств отримує обсяг інформації, достатній, щоб перейти безпосередньо до оптимізації всього податкового навантаження, чи конкретних податків. На цьому етапі, важливе значення набуває податкове планування та прогнозування, яке допомагає з більшою точністю розрахувати результат майбутніх оптимізаційних заходів, а також, за необхідності, дозволить контролювати їхню дію в майбутньому, що позитивно впливає на збільшення податкової дисципліни. Інструментами податкового планування є способи, за допомогою яких досягається оптимізація оподаткування, що розглядається як сукупність координаційних заходів у рамках чинного правового поля, пов'язаних з вибором розташування, часу та видів діяльності, формуванням найбільш ефективних проектів та договірних відносин, з метою підвищення ресурсного потенціалу економічного суб'єкта за рахунок мінімізації податкових витрат. Методологія податкового планування має досить широкий спектр теоретичних та практичних способів для створення ефективної системи податкової оптимізації, кожен з яких орієнтований на конкретну ситуацію та дозволяє спрогнозувати її розвиток у майбутньому.

Доцільно обрати та проаналізувати інструменти податкової оптимізації, оскільки саме на цьому етапі визначаються заходи, які дозволять зменшити майбутні податкові платежі законними методами. Податкове планування та податкова оптимізація впливає на ефективність діяльності підприємства У

зв'язку з цим можуть виникнути ризики розмежування законної податкової оптимізації та ухиленням від сплати податків.

На підставі планування обсягу продажу АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО», статистичних прогнозів, оцінок фахівців відділу збуту, сформуємо прогнозні показники для отримання повної, об'єктивної та своєчасної інформації про передбачувану фінансову стійкість, платоспроможність та ліквідності організації, для прийняття оптимальних управлінських рішень. Визначимо прогнозну величину коштів. Грошові надходження змінюються пропорційно зростанню обсягу продажу, відповідно проаналізуємо структуру податкових зобов'язань. Результати оптимізації податкових зобов'язань за допомогою застосування договору аутсорсингу, купівлі обладнання у лізинг, а також створенням резерву за сумнівними боргами представлені у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Прогнозні показники АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО»

Показник	2022	2023	2024
Прогнозоавний обсяг реалізації, кВт-год	588 139 881	650 000 000	727 380 952
Ціна реалізації, грн.	1,68	1,68	1,68
Прогнозний обсяг доходу від реалізації, грн.	988 075 000	1 092 000 000	1 222 000 000
Прогнозні витрати	833 199 000	890 000 000	920 000 000
Позареалізаційні доходи	8 560 000	24 000 000	26 000 000
Позареалізаційні витрати	1 800 000	15 000 000	17 000 000
Сума податків, суплачених за звітний період, тис. грн.	243 715	267 890	270 000
Податкове навантаження	24 %	23 %	22 %

Джерело: складено автором

Аналізуючи дані у таблиці, слід зазначити, що при використанні оптимізаційних заходів податкове навантаження знижується. При розрахунку прогнозних значень, було враховано скорочення витрат рахунок передачі

деяких послуг на аутсорсинг. За рахунок цього податкове навантаження знижується.

3.2.Аналіз найпоширеніших схем оптимізації податкового планування

Оптимізація податкової політики підприємства полягає не лише у зменшенні суми податкових платежів, а й дозволяє врегулювати процес управління господарською діяльністю підприємства. При цьому процес податкової оптимізації пов'язаний з вибором такої підсистеми оподаткування, яка дозволить збільшити частку доходів підприємства, що можуть бути використані в його подальшій діяльності, мінімізуючи при цьому податкові ризики та втрати господарської діяльності. Ці завдання не можуть бути досягнуті в ході податкової мінімізації, яка супроводжується значними ризиками відповідальності підприємства та втрати його ділової репутації. Під час розроблення ефективної податкової політики підприємства важливим є ґрунтовний аналіз податкового і фінансового законодавства, у якому норми права визначені неточно або допускають їх неоднозначне тлумачення [37].

Для оптимізації податкової політики підприємства необхідно враховувати одночасно інтереси держави і платників податків. Також необхідне ретельне прогнозування можливої реакції податкових органів. Водночас податки – це не просто обов’язкові примусові платежі фізичних та юридичних осіб для виконання державою її функцій. З розвитком ринкових відносин роль податків у перерозподілі сукупного суспільного продукту набуває не тільки фіскального, але й економічного значення. Втручання держави в економічне життя є однією з причин зміни величини оподаткування як в абсолютних сумах, так і щодо сукупної вартості національного продукту [14].

Оптимізація податкової політики підприємства полягає у вирішенні наступних завдань:

– розрахунок та аналіз податкових зобов'язань у відповідності до чинного податкового законодавства;

– визначення та сплата мінімально можливої суми податкових зобов'язань;

– пошук резервів зростання прибутку;

– аналіз та удосконалення умов укладання договорів з контрагентами;

– раціональне планування та управління грошовими потоками;

– зведення до мінімуму ризиків накладення штрафних санкцій [19].

Можна зауважити, що оптимізація податкової політики підприємства має більш широкий зміст ніж податкова мінімізація. Так, податкова оптимізація пов'язана не лише з податковим, а й з фінансовим плануванням, що створює нові можливості збільшення ефективності функціонування підприємств, тоді як мінімізація податків обмежується лише системою заходів управління податками, іноді з порушеннями податкового законодавства. 96

Таким чином, реалізація ризиків отримання штрафів за порушення податкового законодавства може звести до мінімуму досягнутий ефект економії податкових платежів у ході податкової мінімізації. Вибір оптимального варіанта податкових платежів передбачає розроблення кількох варіантів та їх порівняння. Водночас, застосування окремих заходів податкової оптимізації слід узгоджувати з стратегічним планом розвитку підприємства [17].

Отже, оптимальні рішення, прийняті в ході податкової оптимізації підприємства, мають одночасно відповідати двом критеріям: мінімум фінансових витрат (у тому числі на сплату податків) та мінімум господарських (податкових) ризиків. Податкові ризики оцінюються з точки зору суми витрат на сплату штрафних санкцій, а також ймовірності їх накладення (або донарахування податків). Таким чином, оптимальним для підприємства буде таке рішення, внаслідок якого фінансово-економічний стан підприємства покращиться. Масштаби та спрямування податкової оптимізації значною мірою залежать від пріоритетів господарської діяльності підприємства. Також

слід враховувати компроміс щодо формування такого фіскального навантаження, яке одночасно задовольнить потреби підприємства та держави.

Оптимізація податкової політики підприємства здійснюється як сукупність наступних заходів:

– аналіз поточних податкових ризиків (передбачає аналіз системних помилок у податковому обліку, перевірка документообігу та забезпечення відповідної якості первинних документів);

– аналіз структури податкового навантаження з урахуванням специфіки діяльності підприємства;

– управління податковими ризиками на рівні фінансового менеджменту підприємства (передбачає реструктуризацію дебіторської і кредиторської заборгованості; оподаткування злиття та поглинання підприємств; прогнозування зовнішніх і внутрішніх податкових ризиків на підприємстві);

– вибір альтернативних методів оптимізації оподаткування та способів їхньої адаптації до специфіки діяльності підприємства в умовах економічної кризи (передбачає використання методу заміни податкового суб'єкта, методу заміни виду діяльності, методу заміни податкової юрисдикції);

– розроблення нової моделі сплати податків (передбачає аналіз та зміни договірної бази підприємства та положень облікової політики підприємства для цілей податкового планування (усі положення, що містяться в обліковій політиці, мають податкові наслідки і дають змогу оптимізувати податкові платежі));

– розроблення механізмів оптимізації, що дадуть змогу регулювати розміри сплати податків для створеної моделі (передбачає зниження бази оподаткування, перенесення бази оподаткування на інші суб'єкти та відстрочення терміну виникнення податкових зобов'язань) [37].

Оптимальність податкової політики підприємства ґрунтується на розрахунку частини податкових надходжень у відсотках до загальної суми прибутку підприємства або отриманого доходу. Світовий досвід

оподаткування свідчить про те, що оптимальний рівень податкового навантаження на платника податків повинен бути не більше ніж 30–40 %

У навчальних матеріалах з податкового планування та оптимізації оподаткування перераховані загальні та спеціальні методи регулювання зобов'язань, такі як:

- спосіб раціоналізації зобов'язань за допомогою заміщення об'єкта;
- спосіб раціоналізації зобов'язань за допомогою заміщення виду діяльності об'єкта;
- спосіб раціоналізації зобов'язань за допомогою зміни податкової юрисдикції;
- формування облікової політики організації з максимальною кількістю застосувань різноманітних пільг, звільнень та відрахувань;
- спосіб раціоналізації зобов'язань за допомогою договірних відносин;
- спосіб раціоналізації зобов'язань за допомогою зміни виду відносин;
- спосіб раціоналізації зобов'язань за допомогою роздроблення комерційних відносин;
- спосіб раціоналізації зобов'язань за допомогою відстрочення платежів за податковими зборами [31].

Але по суті перераховані вище методи не можуть бути достатньо обґрунтованими, виходячи з того, що немає єдиної підстави для класифікації та крім цього ігнорується аналіз ризиків при застосуванні описаних способів оптимізації оподаткування

Компанії, які реалізують проекти у сфері енергетики, як і компанії у багатьох інших індустріях, формували структуру власності операційних компаній в Україні через іноземні холдингові компанії з метою оптимізації оподаткування в Україні. Дана практика була характерна як для проектів

сектора відновлюваної енергетики, так і нафтогазових проектів. Подібне структурування було досить ефективним і працювало багато років.

Проте, ситуація кардинально змінилася у світлі ухвалення Закону від 16.01.2020 р. №466-IX "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо удосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних проблем у податковому законодавстві" (далі – "Закон 466-IX"). Розглянемо особливості податкового планування, які необхідно враховувати енергетичним компаніям під час застосування Закону 466-IX.

Компанії в таких юрисдикціях, як Панама, Беліз, Сейшели, Барбадос, Гернсі, БВО, використовувати безпосередньо з Україною вже давно не вигідно. Тому багато бізнесів будували цілі ланцюжки компаній за кордоном, використовуючи спочатку компанію в європейській юрисдикції, наприклад, на Кіпрі, Австрії, Мальті, з якими Україна має вигідні конвенції про усунення подвійного оподаткування, а потім уже ланцюжком – офшорну компанію. Також є бізнеси, які просто використовували компанії, що оподатковуються низько, або інструменти в країнах ЄС.

Закон 466-IX запровадив низку механізмів, які дають змогу оподатковувати нерозподілений прибуток іноземних компаній в Україні, а також дозволяють податковим органам України відмовити у застосуванні податкової пільги за конвенцією про усунення подвійного оподаткування, якщо основна мета такої структури – це отримання податкової пільги.

Тому можна виділити 2 основні цілі Закону 466-IX:

1) зробити економічно безглуздим та ризикованим перетікання доходів, зароблених в Україні в низькооподатковувані юрисдикції або низькооподатковувані гібридні структури за кордоном;

2) оподатковувати в Україні доходи резидентів, отримані прямо чи опосередковано такими резидентами за кордоном. Навіть якщо такі іноземні доходи одержано на іноземні компанії, які контролюються резидентами України.

Насправді, український законодавець, ухваливши закон про контрольовані іноземні компанії (КІК), не вигадав велосипед. Аналогічні вимоги та правила про оподаткування КВК існують у багатьох країнах, особливо на заході. Таким чином держава намагається захистити свої фінанси.

Чим Закон 466 загрожує компаніям з українським корінням, зареєстрованим за кордоном? КІК визнається будь-яка іноземна юридична особа або будь-які партнерства, трасти, фонди, фундації та інші утворення без статусу юридичної особи, якими володіють або контролюються резидентами України. У цьому володіння чи контроль може здійснюватися як безпосередньо, а й через ланцюжок проміжних компаній чи утворень.

Основні вимоги – це подання звітності та оподаткування прибутку КІК.

Також фактичний власник КІК повинен повідомляти податковий орган України про кожне пряме або опосередковане придбання/відчуження КВК (або частки у КВК) протягом 60 днів.

Нерозподілений прибуток КВК підлягає оподаткуванню в Україні таким чином:

- за ставкою 18% податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) та 1,5% військового збору, якщо КВК контролюється фізичною особою – резидентом України;
- за ставкою 18% податку на прибуток, якщо КВК контролюється юридичною особою – резидентом України.

Якщо прибуток КІК був розподілений фізичній особі у вигляді дивідендів, то такі дивіденди підлягають оподаткуванню в Україні за ставкою 9% ПДФО та 1,5%, а прибуток КІК не підлягає повторному оподаткуванню в Україні. Таким чином, з податкової точки зору акціонеру КІК дешевше розподілити собі дивіденди.

Якщо КІК сплатив податок у країні реєстрації, такий податок зачитується в рахунок податку в Україні. Наприклад, якщо КВК, зареєстрований на Кіпрі, сплатив зі свого прибутку в країні реєстрації 12,5% податку, ці 12,5% буде зараховано в Україні: 18% мінус 12,5% = 5,5%. Таким

Таким чином, він буде зобов'язаний доплатити в Україні лише різницю 5,5% із зароблено прибутку. Якщо, наприклад, податок КВК склав 21%, то доплачувати в Україні нічого не потрібно.

Однак такий залік дозволено лише, якщо між Україною та країною реєстрації КВК є чинний договір про усунення подвійного оподаткування. Наприклад, з офшорними юрисдикціями Україна таких договорів не має, а з країнами ЄС, США, Канадою – є.

Закон передбачає низку випадків, коли КВК звільняється від податку в Україні:

- Якщо сукупний дохід усіх КІК не перевищує 2 млн. євро на рік;
- КІК є благодійним фондом, який не розподіляє доходи своїм учасникам/засновникам;
- КІК є публічною компанією, акції (частки) якої звертаються на визнаній фондовій біржі (компанія здійснила IPO);
- КІК зареєстровано в країні, з якою Україна має договір про усунення подвійного оподаткування та КВК сплачує податок у країні реєстрації за ставкою не менше 13%.

Окремо хотіли звернути увагу, що у цих випадках податок в Україні не виникає, проте звітність щодо КВК подавати обов'язково.

На жаль, закон встановив дуже високі штрафи. Наприклад, за неповідомлення про придбання, відчуження, ліквідацію тощо. частки/контролю в КІК штраф у 2020 р. становив би 1 416 900 грн., а за неподання звітності про КІК складе 3% від доходу КІК.

Законом встановлено перехідний період на 2022 р. та 2023 р., протягом цих років штрафи за порушення, пов'язані з КІК не стягуватимуться.

Україна у процесі імплементації системи автоматичного обміну фінансовою та податковою інформацією (CommonReportingStandards) між податковими органами України та іноземних держав, які також імплементували ці стандарти. Таким чином, податкові органи України автоматично отримуватимуть інформацію про рахунки за кордоном, які

контролюються українськими бенефіціарами, а якщо у них будуть додаткові питання, вони окремо надсилатимуть запити з проханням надати пов'язану інформацію в т.ч. та про КІК.

Крім того, все частіше ми бачимо запити податкових органів на Кіпр, Австрію, Нідерланди, Швейцарію, пов'язану з наданням інформації про зареєстровані там компанії та їхню діяльність, якщо доходи виплачуються з України та застосовується знижена ставка податку за конвенцією про усунення подвійного оподаткування.

Наприклад, є група компаній, які структуровані таким чином: є 3 фізичні особи-резиденти України, яким належить бізнес у наступних пропорціях 40/30/30. Їхня основна операційна Компанія А (Україна) (податок на прибуток 18%), Компанія В (Беліз) – холдинг та одержувач пасивних доходів та засновник (податок на прибуток не сплачує) та Компанії D (Кіпр) – сервісні контракти з великими клієнтами та субконтракт на послуги від Компанії А (платить 12,5% податку на отриманий прибуток) та Компанії Е (Кіпр) – компанія, яка володіє всіма IP правами та отримує лише роялті (ефективна ставка на роялті 2,5%). Після набуття чинності КВК, нерозподілений прибуток Компанії В, Компанії D та Компанії Е підлягатимуть оподаткуванню в Україні за ставкою 18%. Відповідно, така структура стає дорогою і допускає значні податкові втрати.

Якщо здійснити реструктуризацію, наприклад, ліквідувати Компанію В (Беліз), об'єднати функції Компаній D та Компанії Е однією Компанію (Кіпр), то ефективну ставку прибуток можна знизити до 10%. При цьому витрати на утримання та підготовку звіту з КВК скоротяться до однієї операційної компанії на Кіпрі.

Потрібно враховувати, що процес реструктуризації не швидкий, займає багато часу і потребує певного ресурсу. В ідеальних умовах реструктуризація невеликої групи (2-4 компанії та у 2 або 3 юрисдикціях) займе 3 місяці, на практиці – 6-7 місяців. Якщо група велика (5 і більше компаній), то 1 рік – це мінімум, а то й суттєво більше (вибрати радника, який зможе спланувати та

здійснити таку реструктуризацію, погодити з усіма власниками, врахувати інтерес та побажання всіх, розробити та узгодити нову структуру , створення нових компаній та відкриття банківських рахунків, переведення контрактів тощо).

Якщо буде прийнято рішення про створення основної операційної компанії в будь-якій юрисдикції, процес перекладу всіх клієнтських баз і контрактів з постачальниками також займе 1-2 місяці. Потрібно також пам'ятати, що процес відкриття банківського рахунку для нової компанії та KYC також довгий і може тривати від 2 до 6 місяців. А без рахунку операційна компанія не зможе працювати. Також, якщо компанія працює у країнах ЄС, є варіант здійснити "редоміциляцію". Компанія залишається, як вона була, але змінює місце своєї реєстрації та "переїжджає" в іншу країну. У цьому випадку не потрібно нічого ліквідувати та створювати нове, не потрібно припиняти та переукладати чинні контракти та відкривати банківський рахунок. Але процес "редоміциляції" досить складний, займає від 5 місяців і обійдеться власникам щонайменше 100 тис. дол. США.

Також дуже важливо пам'ятати, що останні зміни до Податкового кодексу фактично передбачають податкову амністію капіталів та активів за кордоном, які через КВК належать українським власникам. Гроші та будь-яке майно, отримане українським власником унаслідок ліквідації КВК, повністю звільнятиметься від податку на доходи фізичних осіб в Україні, якщо ліквідацію КВК завершено до 31.01.2021 р. Наприклад, якщо у резидента України є компанія на Кіпрі, БВО, Швейцарії або іншої юрисдикції, на яку відкрито банківський рахунок з грошима, зареєстровано нерухомість за кордоном, цінні папери та/або інші цінні активи, то ліквідація такої компанії дає можливість законно отримати гроші, нерухомість та цінні активи на себе, при цьому заплативши 0% податку. Якщо така ситуація актуальна і власник хотів би скористатися податковою амністією, то ліквідацію КВК треба розпочинати якнайшвидше. Процес ліквідації, незалежно від юрисдикції, займає багато часу – від 2 місяців і більше.

Хоча бізнес наполягав на перенесенні правил КВК на 2021 рік, парламент не підтримав перенесення під час розгляду законопроекту в липні 2020 р. Відповідно, до набуття чинності правил КВК залишається трохи більше 3 місяців.

У сфері енергетики найближчим часом очікуються операції з купівлі, продажу або злиття різних гравців. Зокрема, як українські, так і іноземні інвестори розглядають придбання введених в експлуатацію сонячних електростанцій, а також вітроелектростанцій. Крім цього, у зв'язку з поточною кон'юнктурою цін на газ є велика ймовірність, що українські компанії почнуть розглядати опції позбавлення нафтогазових або залучення інвесторів для реалізації відповідних проектів.

У багатьох випадках, особливо у сфері відновлюваної енергетики, основні активи компаній енергосектору складаються з нерухомості. А згідно з податковими змінами, що набрали чинності 01.07.2020 р. прибуток, отриманий від прямого або опосередкованого продажу акцій чи корпоративних прав в українських операційних компаніях, вартість яких на 50% і більше відбувається за рахунок вартості нерухомості (власної та орендованої), яка перебуває в Україні, підлягає оподаткуванню за ставкою 15%. Вартість нерухомості визначається за балансовою (залишковою) вартістю та порівнюється з вартістю інших активів. Враховуючи, що більшість компаній відновлюваної енергетики реєстрували та враховують інстальоване обладнання як нерухомість, вартість таких компаній буде на 90% утворюватися за рахунок нерухомості.

Наприклад, КіпрКо1 володіє 100% акціями КіпрКо2, який володіє 50-100% частками в операційних компаніях в Україні: УкрКо1, УкрКо2, УкрКо3. УкрКо1 та УкрКо2 – компанії, які володіють сонячними електростанціями, а УкрКо3 – вітроелектростанцією. Для всіх компаній встановлено "зелений" тариф, і вони за цим тарифом продають вироблену електрику Державному підприємству "Гарантований покупець". КіпрКо2 – звичайна холдингова

компанія без операційної діяльності з номінальним директором та секретарською обслуговуючою компанією.

КіпрКо1 продає 100% акцій КіпрКо2 покупцю-нерезиденту АвстріяКо1 з метою опосередковано продати операційні компанії в Україні за 10 млн. євро. При цьому статутний капітал КіпрКо1 становить 30 тис. євро і за цю суму було придбано частки в УкрКо1, УкрКо2 та УкрКо3 у процесі консолідації компаній та створення єдиного холдингу на Кіпрі.

Таким чином, прибуток КіпрКо2 від опосередкованого продажу українських компаній становитиме 9 млн. 770 тис. євро. А оскільки, активи УкрКо1, УкрКо2 та УкрКо3 відповідно до балансової вартості складаються з нерухомості, то згідно з податковими змінами ці 9 млн. 770 тис. євро підлягатимуть оподаткуванню в Україні за ставкою 15%, що дорівнює 1 млн. 465 тис. євро. При цьому особою, відповідальною за оподаткування та утримання цих 15%, є покупець-нерезидент. А покупець однозначно захоче задекларувати прибуток та утримати податок, щоб підтвердити свої фактичні витрати на купівлю українських активів.

Виходячи з усього вищесказаного, слід розуміти, що всі підходи до оптимізації навантаження при застосування практично є досить «розмитими». Універсальної схеми з раціоналізації податкової системи немає і неспроможна існувати у принципі, насправді ж маємо лише шаблони, різні ідеї та погляди авторів, наукових діячів та просто зацікавлених даним питанням осіб. При створенні готової схеми планування наявні шаблони можна розглядати як основу для розроблення власного плану підприємства щодо зменшення тягаря. Необхідно враховувати реальну обстановку, де знаходиться організація, її специфіку і концепцію бізнес-процесів.

Результуючим фактором при плануванні податкової політики на підприємстві має стати зростання реальних можливостей для подальшого його розвитку та підвищення ефективності [5]. Для цього основним завданням на початку становлення компанії має стати формування кадрового апарату у сфері податкового управління, чи залучення сторонніх організацій надання

послуг з цього питання. Ігнорування ж цього питання може спричинити невиправдані витрати організації, зниження економічної ефективності та конкурентоспроможності, а також не варто забувати і про порушення законодавства, що тягне за собою адміністративні та кримінальні покарання.

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі наведено теоретичне узагальнення поняття податкового планування та досліджено основи, принципи та методи податкового планування, а також обґрунтувано доцільність реалізації заходів з оптимізації оподаткування.

. Таким чином, податкове планування – це складний організаційно-фінансово-економічний механізм, складовими елементами якого є не тільки економічне обґрунтування та фінансове оформлення документації, але і використання існуючого законодавства з метою планування податкових платежів в рамках здійснення підприємницької діяльності без порушення законодавства.

Система оподаткування в Україні утворює податковий тягар, який накладається на діяльність підприємств енергетичної сфери та здійснює значний вплив на ефективність та продуктивність роботи всієї компанії загалом. Істотну роль має навантаження, що впливає виробничі процеси енергетичних підприємств, оскільки дана галузь – це найважливіша галузь народного господарства, що надає вирішальний вплив на рівень розвитку продуктивних сил нашого суспільства та має широкі масштаби. Саме їй належить більша частина фінансових та трудових ресурсів, і саме вона займає значну частку в економічному секторі.

Слід відзначити, що всі підходи до оптимізації податкового навантаження при застосуванні підприємствами енергетичної сфери практично є досить «розмитими». Універсальної схеми з раціоналізації податкової системи немає і неспроможна існувати у принципі, насправді ж маємо лише шаблони, різні ідеї та погляди авторів, наукових діячів та зацікавлених даним питанням осіб. При створенні готової схеми планування наявні шаблони можна розглядати як основу для розроблення власного плану підприємства щодо зменшення податкового тягаря. Необхідно враховувати

реальну обстановку, де знаходиться організація, її специфіку і концепцію бізнес-процесів.

Результуючим фактором при плануванні податкової політики на підприємстві має стати зростання реальних можливостей для подальшого його розвитку та підвищення ефективності. Для цього основним завданням на початку становлення компанії має стати формування кадрового апарату у сфері податкового управління, чи залучення сторонніх організацій надання послуг з цього питання. Ігнорування ж цього питання може спричинити невиправдані витрати організації, зниження економічної ефективності та конкурентоспроможності, а також не варто забувати і про порушення законодавства, що тягне за собою адміністративні та кримінальні покарання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акіншина О. В. Етапи, способи та інструментиподатковогопланування на підприємстві. [Електронний ресурс] / О. В. Акіншина, Л. І. Третьякова // *ВісникЛьвівськогополітехнічногоуніверситету*. 2020. №88. С.128-137.
2. Аксюков С.М. ОптимізаціяподатковоїсистемиУкраїнина шляху до економічногорозвитку. *Державнеуправління: удосконалення та розвиток.* 2016. № 10. С. 105-110.
3. Амоша О., Вишневський В. До питання про оцінкурівняподатківвУкраїні .*ЕкономікаУкраїни*. 2017. № 6. С. 11-19.
4. Баранов С. О. Ухилення від сплати податків як основний чинник тіньової економіки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 12. С. 102-106.
5. Баранов С. О. Ухиленнявідсплатиподатків як основнийчинниктіньовоїекономіки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 12. С. 102–106.
6. Березенко І. Сучасний стан реалізації захисної функції у податковому праві України. Вісник АПСВТ. 2019. № 2. С.27–35.
7. Бець М. Т., Клим Н. М. Оптимізація податкового планування на підприємствах України. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2007. № 605. С. 55–61.
8. Білоіван О.В. Податкове планування підприємницької діяльності. *Економіка та підприємство*. 2006.5.С.3–39.
9. Бондаренко М. О. Правове регулювання податкового планування в Україні: дис… канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2019. 189 с.
10. Будз В. Податкова оптимізація. *Податки &бухоблік*. 2019. № 55. URL.: https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2019/july/issue-55/article-45417.html
11. Винокуров Д. Оптимизацияналогов: практический аспект. *Налоги и бухгалтерскийучет*. 2002. 5 С.5

12. Голяш І.Д., Романів С.Р., Черешнюк О.М. Податковепланування підприємства як засіб запобігання правопорушенням. *Гроші, фінанси та кредит.* 2018. №3. С. 309-313.

13. Голяш І.Д.Сучасні підходи до податкового планування. *Гроші, фінанси та кредит.* 2016. № 21. С. 89-203.

14. Греца Я.В. Зміст, правові засоби та межі податкового планування зарубіжний досвід та українська практика : монографія. Ужгород : ТОВ "РІК-У", 2020. 420 с.

15. Греца Я.В. Місце податкового планування в системі планування діяльності підприємства: правові аспекти. *Юридичний науковий електронний журнал. Електронне наукове фахове видання*. 2016. № 2. С.59–62.

16. Грінько А.П., Бочуля Т.В., Волошенюк І.Є. Дослідження організації податкового планування як однієї з умов ефективного розвитку вітчизняних підприємств. *Технологічний аудит та резерви виробництва*. 2016. № 6/4(32). С.15–20.

17. Дегтяр І.М. Мінімізація: легальне зменшення податків чи ухилення від оподаткування? *Актуальні проблеми економіки*. 2010. №7 (109). С. 215–221.

18. Єлісеєв А.В., Загородній А.Г. Види податкового планування за класифікаційними ознаками. *Податкове планування*. 2001. № 9. С. 23-35.

19. Загородній А. Г. Податки та податкове планування підприємницької діяльності : монографія. Львів : Центр Бізнес-Сервісу, 2003. 152 с.

20. Ільїн В., Кузьмич С. Оптимізація податкового тягаря підприємств: вітчизняний та зарубіжний досвід. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації.* 2020. № 1. С. 29-37.

21. Ісаншина Г. Ю. Податковий менеджмент : навчальний посібник. Київ : ЦНЛ, 2003. 260 с.

22. Калиниченко Н. С., Антоненко В.М. Принципи та методи податкового планування на підприємстві. *Чернігівський науковий часопис. Серія 1 «Економіка і управління».* 2012. № 1 (3). С. 47341 54.

23. Калінеску Т. В. Адміністрування податків : навч. посіб. Київ : ЦНЛ, 2013. 290 с.

24. Карпова В. В., Податкове планування. *Вісник Харківського національного економічного університету імені С. Кузнеця*. 2018. №18. с.78-80

25. Кир`язова Т. О. , Чулак Н.І. Податкові пільги: проблеми застосування та напрями їх вирішення. *Економіка. Фінанси. Право*. 2018. № 1. С. 16-23.

26. Кміть В. М., Дзюрій О.І. Оптимізація та мінімізація податків в системі фінансового управління суб'єктів господарювання. *Молодий вчений.* 2016. № 1 (28). С. 65–69.

27. Коломієць Г. Податкові ризики: сутність та класифікація. Журнал: Ринок цінних паперів України. URL.:http://www.securities.usmdi.org/?p=22&n=44&s=425

28. Крисоватий А.І., Кізима А.Я. Податковий менеджмент: Навчальний посібник. Тернопіль: Карт-бланш, 2004. 304 с.

29. Кучеркова С.О. Окреміаспектищодоподатковогонавантаження.*Гроші, фінанси, кредит.* 2019. №27. С. 297-301.

30. Кушнірчук Ю. М. Оптимізаціярівняфіскальногонавантаження з метою економічногоубезпеченнядержави. *Науковийвісник НЛТУ України.* 2020. №20. С. 161–169.

31. Луговий С. Схеми оптимізації оподаткування та ризики їх застосування. *Актуальна добіркаматеріаліввідекспертів LIGAZAKON*. 2021. 21 жовтня. URL.: https://biz.ligazakon.net/analitycs/206934_skhemi-optimzats-opodatkuvannya-ta-riziki-kh-zastosuvannya

32. Магопець, О. А. Організаціяподатковогопланування в системі корпоративного податкового менеджменту.Кіровоград: КНТУ, 2018. 388 с.

33. Матвійчук М.О., Брехов С.С. Оптимізаціярівняподатковогонавантаження на суб'єктівгосподарювання в Україні. *Молодийвчений*. 2018. № 1 (53). С. 926-929.

34. Мінін І. Г. Тіньовий сегмент податкового простору та шляхи йоголегалізації. *Ефективнаекономіка*. 2020 №3. 2013. С. 218-225.

35. Нагорняк Г. Проблемиподатковогорегулювання в Україні та шляхи їхвирішення.*Галицькийекономічнийвісник*. 2020. № 2(27). С. 140-152.

36. Назаренко Г.В., Маніна А.С. Аналіззарубіжногодосвідуподатковогопланування на підприємстві. *Глобальні та національніпроблемиекономіки.* 2017. №16. С. 758–762.

37. Оліховський В.Я. Методи та інструменти податкового планування в системі менеджменту підприємства. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук (доктора філософії) за спеціальністю 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)». Національний університет «Львівська політехніка» Міністерства освіти і науки України, Львів, 2018.

38. Оліховський, В.Я. Теоретичні аспекти податкового планування. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2017. №22. с.177-181.

39. Орищин Т.М. Оптимізаціяподатковогонавантаженняпідприємства: теоретичний та методичнийаспекти. *Економіка та держава*. 2019. № 2. С. 58-62.

40. Офіційний сайт АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО». URL.:https://www.poe.pl.ua/#

41. Підлужний М. Оптимізації податків. *Податкове планування*.2018. №1-2.С.29-33.

42. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI зі змін. та доп. URL.:http://zakon.rada.gov.ua.

43. Податковий менеджмент / рец.: М. В. Римар, І. М. Комарницький, О. А. Біттнер. Львів : Магнолія 2006, 2013. 347 с.

44. Податковий менеджмент : навчальний посібник / С. В. Паранчук, А. С. Мороз, О. С. Червінська, Н. Г. Синютка. Львів : Нац. ун-т «Львівська політехніка», 2017. 296 с.

45. Потернак Ю.П. Податковий контроль в системі забезпечення економічної безпеки держави. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2013. № 1. С.105–112.

46. Самусевич Я. В., Височина А.В. Податкове планування та основи податкової оптимізації: навчальний посібник. Суми : Сумський державний університет, 2021. 344 с.

47. Святаш С.В. Податкове планування та оптимізація оподаткування в контексті максимізації вигод платників податків та держави. *Науковий вісник ужгородського університету*. 2017. №2(50). 280-285.

48. Соф'їн, М. Нерівномірністьмеханізмуподатковогорегулювання в умовахєвроінтеграційного курсу України. *Підприємництво, господарство і право: науково-практичнийгосподарсько-правовий*. 2019. № 8. С. 100-104.

49. Супруненко С.А. Податкове планування як засіб гармонізації відносин держави та суб'єктів господарювання. *Економічний аналіз*. 2013. Т.13. С.194–200.

50. Сушкова О.Є.,Шкуренко Н.Г. Порядок формування профілю податкового ризику з метою проведення документальної перевірки ризикових суб'єктів господарювання. *Приазовський економічний вісник*. 2019. Випуск 4(15). С.268–274.

51. ТретьяковаЛ. І.. Етапи, способи та інструменти податкового планування на підприємстві. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка"*. 2012. № 739. С. 3-10.

52. Черненко В.К. Корпоративне податкове планування у фінансовому управлінні підприємством.URL.:https://core.ac.uk/download/pdf/14714749.pdf

53. Шарікова О. В. Теоретичніаспектиухиленнявідсплатиподатків.*Формуванняринковихвідносин в Україні*. 2019. № 10 (89). С. 50–55.

54. Якимчук Н. Я. Питання змісту та значення поняття «регіональний податковий резидент» як фінансово-правової категорії. *Публічне право*. 2018. № 4 (32). С.79–86.

Додаток А

Баланс (Звіт про фінансовий стан) за 2019 рік

Організаційно-правова форма господарювання Акціонерне товариство — за КОПФГ 230

Вид економічної діяльності розподілення електроенергії — за КВЕД 35.13

Середня кількість працівників[1] 4 269

Адреса, телефон вул. Старий Поділ, 5, м. Полтава, Полтавська обл., 36022, тел. 516-267

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знаку (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма № 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	
за міжнародними стандартами фінансової звітності	V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31 грудня 2019 р.

Форма N 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	11 211	12 519
первісна вартість	1001	41 212	47 393
накопичена амортизація	1002	(30 001)	(34 874)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	77 171	43 856
Основні засоби	1010	1 108 221	1 165 297
первісна вартість	1011	3 635 426	3 659 495
знос	1012	(2 527 205)	(2 494 198)
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035	200	200
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	69	
Відстрочені податкові активи	1045	123 774	143 454
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	**1095**	**1 320 646**	**1 365 326**
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	102 561	88 221
Виробничі запаси	1101	102 020	87 392
Товари	1104	541	829
Поточні біологічні активи	1110		
Векселі отримані	1120	2 000	2 000
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	697 752	85 620
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	26 462	20 527
з бюджетом	1135	68 095	68 118
у тому числі з податку на прибуток	1136	68 094	68 094
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	41 480	46 351
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	26 168	60 152

Продовження Додатку А

Додатковий капітал	1410	23 061	27 015
Резервний капітал	1415	28 068	28 068
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	732 628	481 585
Неоплачений капітал	1425	( )	( )
Вилучений капітал	1430	( )	(902)
Усього за розділом I	**1495**	**1 169 106**	**900 687**
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515	1 140	2 753
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	**1595**	**1 140**	**2 753**
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Векселі видані	1605		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	2 918	
товари, роботи, послуги	1615	422 988	102 133
розрахунками з бюджетом	1620	22 273	17 939
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	6 407	6 758
розрахунками з оплати праці	1630	26 705	27 116
Поточна кредиторська заборгованість за отриманими авансами	1635	471 990	515 684
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	3 931	3 931
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	15 251	188
Поточні забезпечення	1660	69 651	106 881
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	226 511	160 999
Усього за розділом III	**1695**	**1 268 625**	**941 629**
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**		
Баланс	**1900**	**2 438 871**	**1 845 069**

Керівник **Стройний Руслан Вікторович**

Головний бухгалтер **Дубініна Наталя Вікторівна**

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» Ідентифікаційний код 00131819 УКРАЇНА, М. ПОЛТАВА

[1] Визначається в порядку, встановленому центральним органом

Додаток Б

Звіт про фінансові результати за 2019 рік

Дата (рік, місяць, число) 2019 | 12 | 31

Підприємство **АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО"** за ЄДРПОУ 00131819

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за рік 2019 р.

Форма Код за ДКУД 1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2 203 541	7 607 272
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2 123 579)	(7 300 936)
Валовий: прибуток	2090	**79 962**	**306 336**
збиток	2095	( )	( )
Інші операційні доходи	2120	83 273	51 048
Адміністративні витрати	2130	(117 443)	(149 866)
Витрати на збут	2150	( )	( )
Інші операційні витрати	2180	(226 240)	(148 134)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190		**59 384**
збиток	2195	(**180 448**)	( )
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220	4 500	6 353
Інші доходи	2240	3 778	2 115
Фінансові витрати	2250	( )	( )
Втрати від участі в капіталі	2255	( )	( )
Інші витрати	2270	(118 981)	(6 073)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290		**61 779**
збиток	2295	(**291 151**)	( )
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	19 680	13 224
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350		**75 003**
збиток	2355	(**271 471**)	( )

Продовження Додатку Б

Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	**2450**	**0**	**0**
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	**2460**	**0**	**0**
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	**2465**	**(271 471)**	**75 003**

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	673 639	2 574 151
Витрати на оплату праці	2505	688 196	650 513
Відрахування на соціальні заходи	2510	147 201	138 093
Амортизація	2515	153 158	154 571
Інші операційні витрати	2520	411 864	535 362
Разом	**2550**	**2 074 058**	**4 052 690**

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	220 879 965	220 960 000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	220 879 965	220 960 000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	(1,23)	0,34
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	(1,23)	0,34
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Керівник **Стройний Руслан Вікторович**

Головний бухгалтер **Дубініна Наталя Вікторівна**

Додаток В

Звіт про рух грошових коштів за 2019 рік

I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	3 358 387	8 540 397
Повернення податків і зборів	3005	-	-
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	-	-
Надходження від повернення авансів	3020	-	-
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	1 620	5 976
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	5 796	19 080
Інші надходження	3095	235 879	120 811
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(1 817 647)	(7 284 959)
Праці	3105	(517 071)	(513 019)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(141 969)	(141 611)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(323 308)	(342 624)
Зобов'язань з податку на прибуток	3116	(44)	(-)
Зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(172 798)	(179 072)
Зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(150 466)	(163 552)
Витрачання на оплату авансів	3135	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(486 424)	(221 306)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	**3195**	**315 263**	**182 745**
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	-	-
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	-	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Інші надходження	3250	-	-
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(284 877)	(207 558)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(-)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	**3295**	**-284 877**	**-207 558**
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	-	-
Інші надходження	3340	4 500	6 353
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(902)	(-)
Погашення позик	3350	(-)	(-)
Сплату дивідендів	3355	(-)	(2)
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	**3395**	**3 598**	**6 351**
Чистий рух грошових коштів за звітний період	**3400**	**33 984**	**-18 462**
Залишок коштів на початок року	3405	26 168	44 630
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-	-
Залишок коштів на кінець року	3415	60 152	26 168

Додаток Г

Звіт про власний капітал за 2019 рік

ЗВІТ ПРО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ
за рік 2019 р.

ФОРМА № 4 Код за ДКУД 1801005

Стаття	Код рядка	Зареєстро-ваний (пайовий) капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподі-лений прибуток (непокритий збиток)	Неоплаче-ний капітал	Вилуче-ний капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	232 967	152 382	23 061	28 068	732 628	-	-	1 169 106
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни	4090	-	-	-	-	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	4095	232 967	152 382	23 061	28 068	732 628	-	-	1 169 106
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	-	-	(271 471)	-	-	(271 471)
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	-	-	-	-	-	-	-	-
Розподіл прибутку									
Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	-	-	-	-
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників									
Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу									
Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	(902)	(902)
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	(20 428)	3 954	-	20 428	-	-	3 954
Разом змін в капіталі	4295	-	(20 428)	3 954	-	(251 043)	-	(902)	(268 419)
Залишок на кінець року	4300	232 967	131 954	27 015	28 068	481 585	-	(902)	900 687

Керівник Стройний Руслан Вікторович

Головний бухгалтер Дубініна Наталя Вікторівна

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» Ідентифікаційний код 00131819 УКРАЇНА М. ПОЛТАВА

Додаток Д

Баланс (Звіт про фінансовий стан) за 2020 рік

Організаційно-правова форма господарювання Акціонерне товариство за КОПФГ 230
Вид економічної діяльності розподілення електроенергії за КВЕД 35.13
Середня кількість працівників[1] 4 349
Адреса, телефон вул. Старий Поділ, 5, м. Полтава, Полтавська обл., 36022, тел. 516-267
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знаку (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма № 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2020 р.

Форма N 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	12 519	9 707
первісна вартість	1001	47 393	48 952
накопичена амортизація	1002	(34 874)	(39 245)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	43 856	32 107
Основні засоби	1010	1 165 297	1 428 208
первісна вартість	1011	3 659 495	3 981 082
знос	1012	(2 494 198)	(2 552 874)
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035	200	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		13 840
Відстрочені податкові активи	1045	143 454	113 475
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	**1095**	**1 365 326**	**1 597 337**
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	88 221	38 302
Виробничі запаси	1101	87 392	38 010
Товари	1104	829	292
Поточні біологічні активи	1110		
Векселі отримані	1120	2 000	2 000
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	85 620	115 267
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	20 527	32 593
з бюджетом	1135	68 118	59 150
у тому числі з податку на прибуток	1136	68 094	59 135
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	46 351	47 712
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	60 152	205 110

Продовження Додатку Д

Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	232 967	232 967
Капітал у дооцінках	1405	131 954	298 524
Додатковий капітал	1410	27 015	28 593
Резервний капітал	1415	28 068	28 068
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	481 585	760 468
Неоплачений капітал	1425	( )	( )
Вилучений капітал	1430	(902)	(902)
Усього за розділом I	**1495**	**900 687**	**1 347 718**
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515	2 753	3 149
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	**1595**	**2 753**	**3 149**
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Векселі видані	1605		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		120
товари, роботи, послуги	1615	102 133	52 413
розрахунками з бюджетом	1620	17 939	41 277
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	6 758	9 566
розрахунками з оплати праці	1630	27 116	36 541
Поточна кредиторська заборгованість за отриманими авансами	1635	515 684	247 948
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	3 931	3 926
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	188	
Поточні забезпечення	1660	106 881	244 528
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	160 999	165 373
Усього за розділом III	**1695**	**941 629**	**801 692**
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**		
Баланс	**1900**	**1 845 069**	**2 152 559**

Керівник _____ **Стройний Руслан Вікторович**

Головний бухгалтер _____ **Дубініна Наталя Вікторівна**

[1] Визначається в порядку, встановленому центральним органом

Додаток Ж

Звіт про фінансові результати за 2020 рік

Підприємство **АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО"** за ЄДРПОУ 00131819

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за рік 2020 р.

Форма Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2 528 819	2 203 541
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2 071 163)	(2 123 579)
Валовий: прибуток	2090	**457 656**	**79 962**
збиток	2095	( )	( )
Інші операційні доходи	2120	121 150	83 273
Адміністративні витрати	2130	(127 682)	(117 443)
Витрати на збут	2150	( )	( )
Інші операційні витрати	2180	(152 576)	(226 240)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	**298 548**	
збиток	2195	( )	(**180 448**)
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220	3	4 500
Інші доходи	2240	13 015	3 778
Фінансові витрати	2250	( )	( )
Втрати від участі в капіталі	2255	( )	( )
Інші витрати	2270	(8 464)	(118 981)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	**303 102**	
збиток	2295	( )	(**291 151**)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(38 939)	19 680
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	**264 163**	
збиток	2355	( )	(**271 471**)

Продовження Додатку Ж

1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	181 290	
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	**2450**	**181 290**	**0**
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	**2460**	**181 290**	**0**
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	**2465**	**445 453**	**(271 471)**

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	625 607	673 639
Витрати на оплату праці	2505	894 789	688 196
Відрахування на соціальні заходи	2510	193 078	147 201
Амортизація	2515	155 963	153 158
Інші операційні витрати	2520	416 824	411 864
Разом	**2550**	**2 286 261**	**2 074 058**

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	220 822 258	220 879 965
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	220 822 258	220 879 965
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	1,20	(1,23)
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	1,20	(1,23)
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Керівник **Стройний Руслан Вікторович**

Додаток З

Звіт про рух грошових коштів за 2020 рік

I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	2 683 885	3 358 387
Повернення податків і зборів	3005	-	-
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	-	-
Надходження від повернення авансів	3020	-	-
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	5 490	1 620
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	5 274	5 796
Інші надходження	3095	187 526	235 879
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(1 253 885)	(1 817 647)
Праці	3105	(616 525)	(517 071)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(168 215)	(141 969)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(398 069)	(323 308)
Зобов'язань з податку на прибуток	3116	(-)	(44)
Зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(225 645)	(172 798)
Зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(172 424)	(150 466)
Витрачання на оплату авансів	3135	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(111 804)	(486 424)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	**3195**	**333 677**	**315 263**
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	-	-
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	-	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Інші надходження	3250	-	-
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(188 717)	(284 877)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(-)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	**3295**	**-188 717**	**-284 877**
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	-	-
Інші надходження	3340	3	4 500
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(-)	(902)
Погашення позик	3350	(-)	(-)
Сплату дивідендів	3355	(5)	(-)
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	**3395**	**-2**	**3 598**
Чистий рух грошових коштів за звітний період	**3400**	**144 958**	**33 984**
Залишок коштів на початок року	3405	60 152	26 168
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-	-

Додаток К

Звіт про власний капітал за 2020 рік

ЗВІТ ПРО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ
за рік 2020 р.

ФОРМА № 4 Код за ДКУД 1801005

Стаття	Код рядка	Зареєстро-ваний (пайовий) капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподі-лений прибуток (непокритий збиток)	Неоплаче-ний капітал	Вилуче-ний капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	**4000**	232 967	131 954	27 015	28 068	481 585	-	(902)	900 687
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни	4090	-	-	-	-	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	**4095**	232 967	131 954	27 015	28 068	481 585	-	(902)	900 687
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	**4100**	-	-	-	-	264 163	-	-	264 163
Інший сукупний дохід за звітний період	**4110**	-	181 290	-	-	-	-	-	181 290
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	-	181 290	-	-	-	-	-	181 290
Розподіл прибутку									
Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	-	-	-	-
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників									
Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу									
Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	(14 720)	1 578	-	14 720	-	-	1 578
Разом змін в капіталі	**4295**	-	166 570	1 578	-	278 883	-	-	447 031
Залишок на кінець року	**4300**	232 967	298 524	28 593	28 068	760 468	-	(902)	1 347 718

Керівник **Стройний Руслан Вікторович**

Головний бухгалтер **Дубініна Наталя Вікторівна**

Додаток Л

Баланс (Звіт про фінансовий стан) за 2021 рік

Територія	Полтавська	за КАТОТТГ	UA53080370010266780
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності	розподілення електроенергії	за КВЕД	35.13
Середня кількість працівників[2]	4 354		
Адреса, телефон	вул. Старий Поділ, 5, м. Полтава, Полтавська обл., 36022, тел. 516-267		

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знаку (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма № 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):	
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	
за міжнародними стандартами фінансової звітності	V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2021 р.

Форма N 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	9 707	7 084
первісна вартість	1001	48 952	50 118
накопичена амортизація	1002	(39 245)	(43 034)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	32 107	2 427
Основні засоби	1010	1 428 208	1 565 933
первісна вартість	1011	3 981 082	4 269 368
знос	1012	(2 552 874)	(2 703 435)
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	13 840	6 595
Відстрочені податкові активи	1045	113 475	88 586
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	**1095**	**1 597 337**	**1 670 625**
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	38 302	66 650
Виробничі запаси	1101	38 010	66 551
Товари	1104	292	99
Поточні біологічні активи	1110		
Векселі отримані	1120	2 000	2 000
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	115 267	75 094
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	32 593	31 902
з бюджетом	1135	59 150	12 837
у тому числі з податку на прибуток	1136	59 135	12 824
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	47 712	41 456
Поточні фінансові інвестиції	1160		

Продовження Додатку Л

Додатковий капітал			
Резервний капітал	1420	760 468	1 182 851
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1425	( )	( )
Неоплачений капітал	1430	(902)	(902)
Вилучений капітал	**1495**	**1 347 718**	**1 756 905**
Усього за розділом I			
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1500		
Відстрочені податкові зобов'язання	1510		
Довгострокові кредити банків	1515	3 149	58 903
Інші довгострокові зобов'язання	1520		
Довгострокові забезпечення	1525		
Цільове фінансування	**1595**	**3 149**	**58 903**
Усього за розділом II			
III. Поточні зобов'язання і забезпечення	1600		
Короткострокові кредити банків	1605		
Векселі видані			
Поточна кредиторська заборгованість за:	1610	120	152
довгостроковими зобов'язаннями	1615	52 413	159 112
товари, роботи, послуги	1620	41 277	27 134
розрахунками з бюджетом	1621		
у тому числі з податку на прибуток	1625	9 566	11 476
розрахунками зі страхування	1630	36 541	42 632
розрахунками з оплати праці	1635	247 948	281 739
Поточна кредиторська заборгованість за отриманими авансами	1640	3 926	3 926
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1645		
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1660	244 528	198 113
Поточні забезпечення	1665		
Доходи майбутніх періодів	1690	165 373	47 400
Інші поточні зобов'язання	**1695**	**801 692**	**771 684**
Усього за розділом III			
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**		
Баланс	**1900**	**2 152 559**	**2 587 492**

Керівник **Стройний Руслан Вікторович**

Головний бухгалтер **Дубініна Наталя Вікторівна**

[1] Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

[2] Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади,

Додаток М

Звіт про фінансові результати за 2021 рік

Підприємство АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО"

Дата (рік, місяць, число) 2021 | 12 | 31

за ЄДРПОУ 00131819

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за рік 2021 р.

Форма Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2 923 593	2 528 819
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2 551 017)	(2 071 163)
Валовий: прибуток	2090	**372 576**	**457 656**
збиток	2095	( )	( )
Інші операційні доходи	2120	326 393	121 150
Адміністративні витрати	2130	(139 286)	(127 682)
Витрати на збут	2150	( )	( )
Інші операційні витрати	2180	(104 610)	(152 576)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	**455 073**	**298 548**
збиток	2195	( )	( )
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220	60 770	3
Інші доходи	2240	6 046	13 015
Фінансові витрати	2250	( )	( )
Втрати від участі в капіталі	2255	( )	( )
Інші витрати	2270	(27 285)	(8 464)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	**494 604**	**303 102**
збиток	2295	( )	( )
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(91 088)	(38 939)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	**403 516**	**264 163**
збиток	2355	( )	( )

Продовження Додатку М

1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		181 290
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	**2450**	**0**	**181 290**
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	**2460**	**0**	**181 290**
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	**2465**	**403 516**	**445 453**

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	900 799	625 607
Витрати на оплату праці	2505	965 872	894 789
Відрахування на соціальні заходи	2510	207 951	193 078
Амортизація	2515	168 431	155 963
Інші операційні витрати	2520	551 085	416 824
Разом	**2550**	**2 794 138**	**2 286 261**

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	220 822 258	220 822 258
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	220 822 258	220 822 258
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	1,83	1,20
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	1,83	1,20
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Керівник **Стройний Руслан Вікторович**

Додаток Н

Звіт про рух грошових коштів за 2021 рік

Повернення податків і зборів	3005	3 536 201	2 683 885
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	-	-
Надходження від повернення авансів	3020	-	-
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	9 849	5 490
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	2 349	5 274
Інші надходження	3095	218 716	187 526
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(1 652 717)	(1 253 885)
Праці	3105	(688 005)	(616 525)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(187 466)	(168 215)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(536 109)	(398 069)
Зобов'язань з податку на прибуток	3116	(19 888)	(-)
Зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(321 739)	(225 645)
Зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(194 482)	(172 424)
Витрачання на оплату авансів	3135	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(154 792)	(111 804)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	**3195**	**548 026**	**333 677**
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	-	-
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	-	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Інші надходження	3250	-	-
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(185 510)	(188 717)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(-)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	**3295**	**-185 510**	**-188 717**
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	-	-
Інші надходження	3340	28 128	3
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	(-)	(-)
Сплату дивідендів	3355	(-)	(5)
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	**3395**	**28 128**	**-2**
Чистий рух грошових коштів за звітний період			

Додаток П

Звіт про власний капітал за 2021 рік

ЗВІТ ПРО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ
за рік 2021 р.

ФОРМА № 4 Код за ДКУД 1801005

Стаття	Код рядка	Зареєстро-ваний (пайовий) капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподі-лений прибуток (непокритий збиток)	Неоплаче-ний капітал	Вилуче-ний капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	232 967	298 524	28 593	28 068	760 468	-	(902)	1 347 718
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни	4090	-	-	-	-	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	4095	232 967	298 524	28 593	28 068	760 468	-	(902)	1 347 718
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	-	-	403 516	-	-	403 516
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	-	-	-	-	-	-	-	-
Розподіл прибутку									
Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	-	-	-	-
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників									
Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу									
Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	(16 141)	2 945	-	18 867	-	-	5 671
Разом змін в капіталі	4295	-	(16 141)	2 945	-	422 383	-	-	409 187
Залишок на кінець року	4300	232 967	282 383	31 538	28 068	1 182 851	-	(902)	1 756 905

Керівник Стройний Руслан Вікторович

Головний бухгалтер Дубініна Наталя Вікторівна

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» Ідентифікаційний код 00131819

ІЛЮСТРАТИВНИЙ МАТЕРІАЛ
ДО ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (ДИПЛОМНОЇ) РОБОТИ

на тему: «Сутність, інструментарій та специфіка податкового планування на підприємствах енергетичної галузі»

Здобувача вищої освіти 2 курсу, групи ОМП-21-1,
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»,
спеціалізації «Податкове консультування» Безус Ірини Олександрівни

(підпис) (прізвище, ім'я, по батькові)

Науковий керівник _____ Іванишина О.С.,к.е.н., доцент

(підпис) (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Ірпінь – 2023

Додаток А

Баланс (Звіт про фінансовий стан) за 2019 рік

Додаток 1
до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку
1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

		КОДИ		
	Дата (рік, місяць, число)	2019	12	31
Підприємство **АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО"**	за ЄДРПОУ	00131819		
Територія Полтавська	за КОАТУУ	5310136700		
Організаційно-правова форма господарювання Акціонерне товариство	за КОПФГ	230		
Вид економічної діяльності розподілення електроенергії	за КВЕД	35.13		

Середня кількість працівників[1] 4 269
Адреса, телефон вул. Старий Поділ, 5, м. Полтава, Полтавська обл., 36022, тел. 516-267
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знаку (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма № 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	
за міжнародними стандартами фінансової звітності	V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2019 р.

Форма N 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	11 211	12 519
первісна вартість	1001	41 212	47 393
накопичена амортизація	1002	(30 001)	(34 874)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	77 171	43 856
Основні засоби	1010	1 108 221	1 165 297
первісна вартість	1011	3 635 426	3 659 495
знос	1012	(2 527 205)	(2 494 198)
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035	200	200
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	69	
Відстрочені податкові активи	1045	123 774	143 454
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	**1095**	**1 320 646**	**1 365 326**
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	102 561	88 221
Виробничі запаси	1101	102 020	87 392
Товари	1104	541	829
Поточні біологічні активи	1110		
Векселі отримані	1120	2 000	2 000
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	697 752	85 620
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	26 462	20 527
з бюджетом	1135	68 095	68 118
у тому числі з податку на прибуток	1136	68 094	68 094
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	41 480	46 351
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	26 168	60 152
Витрати майбутніх періодів	1170	38	
Інші оборотні активи	1190	153 669	108 754
Усього за розділом II	**1195**	**1 118 225**	**479 743**
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**		
Баланс	**1300**	**2 438 871**	**1 845 069**

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	232 967	232 967
Капітал у дооцінках	1405	152 382	131 954
Додатковий капітал	1410	23 061	27 015
Резервний капітал	1415	28 068	28 068
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	732 628	481 585
Неоплачений капітал	1425	( )	( )
Вилучений капітал	1430	( )	(902)
Усього за розділом I	**1495**	**1 169 106**	**900 687**
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515	1 140	2 753
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	**1595**	**1 140**	**2 753**
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Векселі видані	1605		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	2 918	
товари, роботи, послуги	1615	422 988	102 133
розрахунками з бюджетом	1620	22 273	17 939
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	6 407	6 758
розрахунками з оплати праці	1630	26 705	27 116
Поточна кредиторська заборгованість за отриманими авансами	1635	471 990	515 684
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	3 931	3 931
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	15 251	188
Поточні забезпечення	1660	69 651	106 881
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	226 511	160 999
Усього за розділом III	**1695**	**1 268 625**	**941 629**
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**		
Баланс	**1900**	**2 438 871**	**1 845 069**

Керівник **Стройний Руслан Вікторович**

Головний бухгалтер **Дубініна Наталя Вікторівна**

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» ідентифікаційний код 00131819 УКРАЇНА, М. ПОЛТАВА

[1] Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Додаток Б

Звіт про фінансові результати за 2019 рік

		КОДИ		
	Дата (рік, місяць, число)	2019	12	31
Підприємство АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО"	за ЄДРПОУ	00131819		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за рік 2019 р.

Форма Код за ДКУД 1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2 203 541	7 607 272
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2 123 579)	(7 300 936)
Валовий: прибуток	2090	**79 962**	**306 336**
збиток	2095	( )	( )
Інші операційні доходи	2120	83 273	51 048
Адміністративні витрати	2130	(117 443)	(149 866)
Витрати на збут	2150	( )	( )
Інші операційні витрати	2180	(226 240)	(148 134)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190		**59 384**
збиток	2195	(**180 448**)	( )
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220	4 500	6 353
Інші доходи	2240	3 778	2 115
Фінансові витрати	2250	( )	( )
Втрати від участі в капіталі	2255	( )	( )
Інші витрати	2270	(118 981)	(6 073)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290		**61 779**
збиток	2295	(**291 151**)	( )
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	19 680	13 224
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350		**75 003**
збиток	2355	(**271 471**)	( )

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	**2450**	**0**	**0**
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	**2460**	**0**	**0**
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	**2465**	**(271 471)**	**75 003**

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	673 639	2 574 151
Витрати на оплату праці	2505	688 196	650 513
Відрахування на соціальні заходи	2510	147 201	138 093
Амортизація	2515	153 158	154 571
Інші операційні витрати	2520	411 864	535 362
Разом	**2550**	**2 074 058**	**4 052 690**

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	220 879 965	220 960 000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	220 879 965	220 960 000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	(1,23)	0,34
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	(1,23)	0,34
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Керівник _____ **Стройний Руслан Вікторович**

Головний бухгалтер _____ **Дубініна Наталя Вікторівна**

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» Ідентифікаційний код 00131819 УКРАЇНА, М. ПОЛТАВА

Додаток В

Звіт про рух грошових коштів за 2019 рік

		КОДИ		
	Дата (рік, місяць, число)	2019	12	31
Підприємство АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО"	за ЄДРПОУ	00131819		

ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ (ЗА ПРЯМИМ МЕТОДОМ)

за рік 2019 р.

Форма N 3 код за ДКУД 1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	3 358 387	8 540 397
Повернення податків і зборів	3005	-	-
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	-	-
Надходження від повернення авансів	3020	-	-
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	1 620	5 976
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	5 796	19 080
Інші надходження	3095	235 879	120 811
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(1 817 647)	(7 284 959)
Праці	3105	(517 071)	(513 019)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(141 969)	(141 611)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(323 308)	(342 624)
Зобов'язань з податку на прибуток	3116	(44)	(-)
Зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(172 798)	(179 072)
Зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(150 466)	(163 552)
Витрачання на оплату авансів	3135	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(486 424)	(221 306)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	**3195**	**315 263**	**182 745**
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	-	-
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	-	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Інші надходження	3250	-	-
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(284 877)	(207 558)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(-)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	**3295**	**-284 877**	**-207 558**
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	-	-
Інші надходження	3340	4 500	6 353
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(902)	(-)
Погашення позик	3350	(-)	(-)
Сплату дивідендів	3355	(-)	(2)
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	**3395**	**3 598**	**6 351**
Чистий рух грошових коштів за звітний період	**3400**	**33 984**	**-18 462**
Залишок коштів на початок року	3405	26 168	44 630
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-	-
Залишок коштів на кінець року	3415	60 152	26 168

Керівник Стройний Руслан Вікторович

Головний бухгалтер Дубініна Наталя Вікторівна

Додаток Г

Звіт про власний капітал за 2019 рік

	КОДИ
Дата (рік, місяць, число)	2019 | 12 | 31
за ЄДРПОУ	131819

Підприємство АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО"

ЗВІТ ПРО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ
за рік 2019 р.

ФОРМА № 4 Код за ДКУД 1801005

Стаття	Код рядка	Зареєстро-ваний (пайовий) капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподі-лений прибуток (непокритий збиток)	Неоплаче-ний капітал	Вилуче-ний капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	232 967	152 382	23 061	28 068	732 628	-	-	1 169 106
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни	4090	-	-	-	-	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	4095	232 967	152 382	23 061	28 068	732 628	-	-	1 169 106
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	-	-	(271 471)	-	-	(271 471)
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	-	-	-	-	-	-	-	-
Розподіл прибутку									
Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	-	-	-	-
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників									
Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу									
Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	(902)	(902)
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	(20 428)	3 954	-	20 428	-	-	3 954
Разом змін в капіталі	4295	-	(20 428)	3 954	-	(251 043)	-	(902)	(268 419)
Залишок на кінець року	4300	232 967	131 954	27 015	28 068	481 585	-	(902)	900 687

Керівник Стройний Руслан Вікторович

Головний бухгалтер Дубініна Наталя Вікторівна

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» Ідентифікаційний код 00131819 УКРАЇНА, М. ПОЛТАВА

Додаток Д

Баланс (Звіт про фінансовий стан) за 2020 рік

Додаток 1
до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку
1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

		КОДИ		
	Дата (рік, місяць, число)	2020	12	31
Підприємство **АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО"**	за ЄДРПОУ	00131819		
Територія Полтавська	за КОАТУУ	5310136700		
Організаційно-правова форма господарювання Акціонерне товариство	за КОПФГ	230		
Вид економічної діяльності розподілення електроенергії	за КВЕД	35.13		

Середня кількість працівників[1] 4 349
Адреса, телефон вул. Старий Поділ, 5, м. Полтава, Полтавська обл., 36022, тел. 516-267
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знаку (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма № 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	
за міжнародними стандартами фінансової звітності	V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2020 р.

Форма N 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	12 519	9 707
первісна вартість	1001	47 393	48 952
накопичена амортизація	1002	(34 874)	(39 245)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	43 856	32 107
Основні засоби	1010	1 165 297	1 428 208
первісна вартість	1011	3 659 495	3 981 082
знос	1012	(2 494 198)	(2 552 874)
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035	200	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		13 840
Відстрочені податкові активи	1045	143 454	113 475
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	**1095**	**1 365 326**	**1 597 337**
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	88 221	38 302
Виробничі запаси	1101	87 392	38 010
Товари	1104	829	292
Поточні біологічні активи	1110		
Векселі отримані	1120	2 000	2 000
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	85 620	115 267
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	20 527	32 593
з бюджетом	1135	68 118	59 150
у тому числі з податку на прибуток	1136	68 094	59 135
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	46 351	47 712
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	60 152	205 110
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190	108 754	55 088
Усього за розділом II	**1195**	**479 743**	**555 222**
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**		
Баланс	**1300**	**1 845 069**	**2 152 559**

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	232 967	232 967
Капітал у дооцінках	1405	131 954	298 524
Додатковий капітал	1410	27 015	28 593
Резервний капітал	1415	28 068	28 068
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	481 585	760 468
Неоплачений капітал	1425	( )	( )
Вилучений капітал	1430	(902)	(902)
Усього за розділом I	**1495**	**900 687**	**1 347 718**
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515	2 753	3 149
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	**1595**	**2 753**	**3 149**
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Векселі видані	1605		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		120
товари, роботи, послуги	1615	102 133	52 413
розрахунками з бюджетом	1620	17 939	41 277
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	6 758	9 566
розрахунками з оплати праці	1630	27 116	36 541
Поточна кредиторська заборгованість за отриманими авансами	1635	515 684	247 948
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	3 931	3 926
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	188	
Поточні забезпечення	1660	106 881	244 528
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	160 999	165 373
Усього за розділом III	**1695**	**941 629**	**801 692**
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**		
Баланс	**1900**	**1 845 069**	**2 152 559**

Керівник **Стройний Руслан Вікторович**

Головний бухгалтер **Дубініна Наталя Вікторівна**

[1] Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Додаток Ж

Звіт про фінансові результати за 2020 рік

		КОДИ		
	Дата (рік, місяць, число)	2020	12	31
Підприємство **АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО"**	за ЄДРПОУ	00131819		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за рік 2020 р.

Форма Код за ДКУД 1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2 528 819	2 203 541
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2 071 163)	(2 123 579)
Валовий: прибуток	2090	**457 656**	**79 962**
збиток	2095	( )	( )
Інші операційні доходи	2120	121 150	83 273
Адміністративні витрати	2130	(127 682)	(117 443)
Витрати на збут	2150	( )	( )
Інші операційні витрати	2180	(152 576)	(226 240)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	**298 548**	
збиток	2195	( )	(**180 448**)
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220	3	4 500
Інші доходи	2240	13 015	3 778
Фінансові витрати	2250	( )	( )
Втрати від участі в капіталі	2255	( )	( )
Інші витрати	2270	(8 464)	(118 981)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	**303 102**	
збиток	2295	( )	(**291 151**)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(38 939)	19 680
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	**264 163**	
збиток	2355	( )	(**271 471**)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	181 290	
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	**2450**	**181 290**	**0**
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	**2460**	**181 290**	**0**
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	**2465**	**445 453**	**(271 471)**

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	625 607	673 639
Витрати на оплату праці	2505	894 789	688 196
Відрахування на соціальні заходи	2510	193 078	147 201
Амортизація	2515	155 963	153 158
Інші операційні витрати	2520	416 824	411 864
Разом	**2550**	**2 286 261**	**2 074 058**

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	220 822 258	220 879 965
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	220 822 258	220 879 965
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	1,20	(1,23)
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	1,20	(1,23)
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Керівник _____ **Стройний Руслан Вікторович**

Головний бухгалтер _____ **Дубініна Наталя Вікторівна**

Додаток 3

Звіт про рух грошових коштів за 2020 рік

		КОДИ		
	Дата (рік, місяць, число)	2020	12	31
Підприємство АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО"	за ЄДРПОУ	00131819		

ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ (ЗА ПРЯМИМ МЕТОДОМ)

за рік 2020 р.

Форма N 3 код за ДКУД 1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	2 683 885	3 358 387
Повернення податків і зборів	3005	-	-
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	-	-
Надходження від повернення авансів	3020	-	-
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	5 490	1 620
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	5 274	5 796
Інші надходження	3095	187 526	235 879
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(1 253 885)	(1 817 647)
Праці	3105	(616 525)	(517 071)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(168 215)	(141 969)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(398 069)	(323 308)
Зобов'язань з податку на прибуток	3116	(-)	(44)
Зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(225 645)	(172 798)
Зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(172 424)	(150 466)
Витрачання на оплату авансів	3135	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(111 804)	(486 424)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	**3195**	**333 677**	**315 263**
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	-	-
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	-	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Інші надходження	3250	-	-
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(188 717)	(284 877)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(-)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	**3295**	**-188 717**	**-284 877**
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	-	-
Інші надходження	3340	3	4 500
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(-)	(902)
Погашення позик	3350	(-)	(-)
Сплату дивідендів	3355	(5)	(-)
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	**3395**	**-2**	**3 598**
Чистий рух грошових коштів за звітний період	**3400**	**144 958**	**33 984**
Залишок коштів на початок року	3405	60 152	26 168
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-	-
Залишок коштів на кінець року	3415	205 110	60 152

Керівник **Стройний Руслан Вікторович**

Головний бухгалтер **Дубініна Наталя Вікторівна**

Додаток К

Звіт про власний капітал за 2020 рік

		КОДИ
	Дата (рік, місяць, число)	2020 | 12 | 31
Підприємство АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО"	за ЄДРПОУ	131819

ЗВІТ ПРО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ
за рік 2020 р.

ФОРМА № 4 — Код за ДКУД 1801005

Стаття	Код рядка	Зареєстрований (пайовий) капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	**4000**	232 967	131 954	27 015	28 068	481 585	-	(902)	900 687
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни	4090	-	-	-	-	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	**4095**	232 967	131 954	27 015	28 068	481 585	-	(902)	900 687
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	**4100**	-	-	-	-	264 163	-	-	264 163
Інший сукупний дохід за звітний період	**4110**	-	181 290	-	-	-	-	-	181 290
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	-	181 290	-	-	-	-	-	181 290
Розподіл прибутку									
Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	-	-	-	-
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників									
Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу									
Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	(14 720)	1 578	-	14 720	-	-	1 578
Разом змін в капіталі	**4295**	-	166 570	1 578	-	278 883	-	-	447 031
Залишок на кінець року	**4300**	232 967	298 524	28 593	28 068	760 468	-	(902)	1 347 718

Керівник Стройний Руслан Вікторович

Головний бухгалтер Дубініна Наталя Вікторівна

Додаток Л

Баланс (Звіт про фінансовий стан) за 2021 рік

Додаток 1
до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку
1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

		КОДИ		
	Дата (рік, місяць, число)	2021	12	31
Підприємство АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО"	за ЄДРПОУ	00131819		
Територія Полтавська	за КАТОТТГ[1]	UA53080370010266780		
Організаційно-правова форма господарювання Акціонерне товариство	за КОПФГ	230		
Вид економічної діяльності розподілення електроенергії	за КВЕД	35.13		

Середня кількість працівників[2] 4 354
Адреса, телефон вул. Старий Поділ, 5, м. Полтава, Полтавська обл., 36022, тел. 516-267
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знаку (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма № 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	
за міжнародними стандартами фінансової звітності	V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2021 р.

Форма N 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	9 707	7 084
первісна вартість	1001	48 952	50 118
накопичена амортизація	1002	(39 245)	(43 034)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	32 107	2 427
Основні засоби	1010	1 428 208	1 565 933
первісна вартість	1011	3 981 082	4 269 368
знос	1012	(2 552 874)	(2 703 435)
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	13 840	6 595
Відстрочені податкові активи	1045	113 475	88 586
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	**1095**	**1 597 337**	**1 670 625**
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	38 302	66 650
Виробничі запаси	1101	38 010	66 551
Товари	1104	292	99
Поточні біологічні активи	1110		
Векселі отримані	1120	2 000	2 000
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	115 267	75 094
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	32 593	31 902
з бюджетом	1135	59 150	12 837
у тому числі з податку на прибуток	1136	59 135	12 824
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	47 712	41 456
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	205 110	595 754
Витрати майбутніх періодів	1170		19
Інші оборотні активи	1190	55 088	91 155
Усього за розділом II	**1195**	**555 222**	**916 867**
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**		
Баланс	**1300**	**2 152 559**	**2 587 492**

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	232 967	232 967
Капітал у дооцінках	1405	298 524	282 383
Додатковий капітал	1410	28 593	31 538
Резервний капітал	1415	28 068	28 068
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	760 468	1 182 851
Неоплачений капітал	1425	( )	( )
Вилучений капітал	1430	(902)	(902)
Усього за розділом I	**1495**	**1 347 718**	**1 756 905**
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515	3 149	58 903
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	**1595**	**3 149**	**58 903**
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Векселі видані	1605		
Поточна кредиторська заборгованість за:	1610	120	152
довгостроковими зобов'язаннями	1615	52 413	159 112
товари, роботи, послуги	1620	41 277	27 134
розрахунками з бюджетом	1621		
у тому числі з податку на прибуток	1625	9 566	11 476
розрахунками зі страхування	1630	36 541	42 632
розрахунками з оплати праці	1635	247 948	281 739
Поточна кредиторська заборгованість за отриманими авансами	1640	3 926	3 926
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1645		
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1660	244 528	198 113
Поточні забезпечення	1665		
Доходи майбутніх періодів	1690	165 373	47 400
Інші поточні зобов'язання	**1695**	**801 692**	**771 684**
Усього за розділом III	**1700**		
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1900**	**2 152 559**	**2 587 492**
Баланс			

Керівник **Стройний Руслан Вікторович**

Головний бухгалтер **Дубініна Наталя Вікторівна**

[1] Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

[2] Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Додаток М

Звіт про фінансові результати за 2021 рік

		КОДИ		
Підприємство АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО"	Дата (рік, місяць, число)	2021	12	31
	за ЄДРПОУ	00131819		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за рік 2021 р.

Форма Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2 923 593	2 528 819
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2 551 017)	(2 071 163)
Валовий: прибуток	2090	**372 576**	**457 656**
збиток	2095	( )	( )
Інші операційні доходи	2120	326 393	121 150
Адміністративні витрати	2130	(139 286)	(127 682)
Витрати на збут	2150	( )	( )
Інші операційні витрати	2180	(104 610)	(152 576)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	**455 073**	**298 548**
збиток	2195	( )	( )
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220	60 770	3
Інші доходи	2240	6 046	13 015
Фінансові витрати	2250	( )	( )
Втрати від участі в капіталі	2255	( )	( )
Інші витрати	2270	(27 285)	(8 464)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	**494 604**	**303 102**
збиток	2295	( )	( )
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(91 088)	(38 939)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	**403 516**	**264 163**
збиток	2355	( )	( )

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		181 290
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	**2450**	**0**	**181 290**
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	**2460**	**0**	**181 290**
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	**2465**	**403 516**	**445 453**

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	900 799	625 607
Витрати на оплату праці	2505	965 872	894 789
Відрахування на соціальні заходи	2510	207 951	193 078
Амортизація	2515	168 431	155 963
Інші операційні витрати	2520	551 085	416 824
Разом	**2550**	**2 794 138**	**2 286 261**

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	220 822 258	220 822 258
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	220 822 258	220 822 258
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	1,83	1,20
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	1,83	1,20
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Керівник **Стройний Руслан Вікторович**

Головний бухгалтер **Дубініна Наталя Вікторівна**

Додаток Н

Звіт про рух грошових коштів за 2021 рік

			КОДИ		
Підприємство	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО"	Дата (рік, місяць, число)	2021	12	31
		за ЄДРПОУ	00131819		

ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ (ЗА ПРЯМИМ МЕТОДОМ)

за рік 2021 р.

Форма N 3 код за ДКУД 1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	3 536 201	2 683 885
Повернення податків і зборів	3005	-	-
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	-	-
Надходження від повернення авансів	3020	-	-
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	9 849	5 490
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	2 349	5 274
Інші надходження	3095	218 716	187 526
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(1 652 717)	(1 253 885)
Праці	3105	(688 005)	(616 525)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(187 466)	(168 215)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(536 109)	(398 069)
Зобов'язань з податку на прибуток	3116	(19 888)	(-)
Зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(321 739)	(225 645)
Зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(194 482)	(172 424)
Витрачання на оплату авансів	3135	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(154 792)	(111 804)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	**3195**	**548 026**	**333 677**
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	-	-
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	-	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Інші надходження	3250	-	-
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(185 510)	(188 717)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(-)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	**3295**	**-185 510**	**-188 717**
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	-	-
Інші надходження	3340	28 128	3
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	(-)	(-)
Сплату дивідендів	3355	(-)	(5)
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	**3395**	**28 128**	**-2**
Чистий рух грошових коштів за звітний період	**3400**	**390 644**	**144 958**
Залишок коштів на початок року	3405	205 110	60 152
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-	-
Залишок коштів на кінець року	3415	595 754	205 110

Керівник Стройний Руслан Вікторович

Головний бухгалтер Дубініна Наталя Вікторівна

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» Ідентифікаційний код 00131819 УКРАЇНА, М. ПОЛТАВА

Додаток П

Звіт про власний капітал за 2021 рік

		КОДИ
	Дата (рік, місяць, число)	2021 | 12 | 31
Підприємство АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО"	за ЄДРПОУ	131819

ЗВІТ ПРО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ
за рік 2021 р.

ФОРМА № 4 — Код за ДКУД 1801005

Стаття	Код рядка	Зареєстро-ваний (пайовий) капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподі-лений прибуток (непокритий збиток)	Неоплаче-ний капітал	Вилуче-ний капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	232 967	298 524	28 593	28 068	760 468	-	(902)	1 347 718
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни	4090	-	-	-	-	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	4095	232 967	298 524	28 593	28 068	760 468	-	(902)	1 347 718
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	-	-	403 516	-	-	403 516
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	-	-	-	-	-	-	-	-
Розподіл прибутку									
Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	-	-	-	-
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників									
Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу									
Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	(16 141)	2 945	-	18 867	-	-	5 671
Разом змін в капіталі	4295	-	(16 141)	2 945	-	422 383	-	-	409 187
Залишок на кінець року	4300	232 967	282 383	31 538	28 068	1 182 851	-	(902)	1 756 905

Керівник Стройний Руслан Вікторович

Головний бухгалтер Дубініна Наталя Вікторівна

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» Ідентифікаційний код 00131819 УКРАЇНА, М. ПОЛТАВА

Відгук керівника випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи

Безус Ірини Олександрівни

Тема: «Сутність, інструментарій та специфіка податкового планування на підприємствах енергетичної галузі»

Кваліфікаційна робота присвячена актуальній темі, оскільки розуміння сучасних можливостей податкового планування та оптимізації набуває важливого значення саме в діяльності суб'єктів підприємництва, так як майже кожна господарська операція характеризується податковими наслідками, врахування яких дозволить підвищити ефективність економічної діяльності та максимізувати прибуток підприємств. А в умовах жорсткої фіскальної політики держави і на тлі економічної кризи, податкове планування дозволяє бізнесу не лише функціонувати, а й розвиватися.

В роботі студенткою досліджено теоретичні аспекти податкового планування; визначено етапи реалізації заходів з оптимізації оподаткування на підприємстві; охарактеризовано діяльність ПАТ «Полтава обленерго», визначено податкове навантаження на підприємство; висвітлено критерії оптимальності та ризики в податковому плануванні.

Проте в роботі є ряд недоліків, зокрема: не проведено ґрунтовного аналізу щодо стану обліку, оподаткування бази дослідження; наведений статистичний та аналітичний матеріал не в повній мірі визначає використання інструментарію податкового планування в діяльності підприємства за період дослідження. В цілому випускна кваліфікаційна (дипломна) робота може бути рекомендована до захисту з оцінкою «добре».

Керівник випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи _____ Іванишина О.С., к.е.н, доцент

(підпис, дата) ПІБ керівника

Висновок кафедри про випускну кваліфікаційну (дипломну) роботу

Випускна кваліфікаційна (дипломна) робота здобувача вищої освіти

Безус Ірини Олександрівни

(прізвище, ініціали)

після попереднього захисту розглянута на засіданні кафедри, протокол від «20» 01.2023 №10 допущена/не допущена до захисту на екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри фіскального адміністрування _____ Іванишина О.С.

(підпис)

Факультет податкової справи, обліку та аудиту

Кафедра фіскального адміністрування

ДОВІДКА
про перевірку кваліфікаційної роботи на академічний плагіат

П. І. Б. автора роботи

Безус Ірина Олександрівна

Курс/група ОМП-21-1

Тема курсової роботи

Сутність, інструментарій та специфіка податкового планування на підприємствах енергетичної галузі

П.І.Б. наукового керівника

Іванишина О.С.

Дата захисту 02.02.2023 р.

За результатом перевірки оригінальний текст у роботі становить 78,9 %. Відсоток схожості (складається з правомірних запозичень (посилання, цитування) і неправомірних запозичень (пояснення щодо відсотку тексту, який не є оригінальним (н/д, стаття або інші роботи автора, які є у базі, але вони не зазначені в літературних джерелах) 21,1 %, цитат 0 %.

Відповідальна особа М. Яруш

РЕЦЕНЗІЯ

на випускну кваліфікаційну (дипломну) роботу
здобувача вищої освіти Державного податкового університету
спеціальності 071 «Облік і оподаткування» ОПП «Податкове консультування»
Безус Ірини Олександрівни
на тему: „Сутність, інструментарій та специфіка податкового планування на підприємствах енергетичної галузі "

Актуальність теми. У сучасних умовах однією з основних проблем отримання збитку вітчизняними підприємствами є несвоєчасність і неточність у визначенні своїх податкових зобов'язань, податкового навантаження та прибутку. За умови здійснення податкового планування на підприємствах можна уникнути таких ситуацій та підвищити ефективність їх функціонування.

Наукова новизна. У дипломній роботі автором досліджено особливості та специфіку податкового планування підприємств на прикладі енергетичної галузі. Елементи наукової новизни отриманих результатів проявляються в обґрунтуванні Елементи наукової новизни отриманих результатів проявляються в обґрунтуванні ефективності податкового планування та внесено пропозиції для оптимізації податкового планування.

Якість проведеного аналізу проблеми, текстового та табличного матеріалу. Студентом визначено теоретичні основи податкового планування на підприємствах енергетичної галузі. Розкрито та вивчено методологічні аспекти податкового планування на підприємствах енергетичної галузі. З'ясовано критерії оптимальності та ризики в податковому плануванні. Досліджено практику застосування податкового планування на підприємствах енергетичної галузі. .Охарактеризовано найпоширеніші схеми оптимізації та оцінено ефективність результатів податкового планування.

Обґрунтованість пропозицій і висновків та їх практична цінність у роботі підприємства, установи, організації, органів ДПС України.

Запропоновані студентом схеми оптимізації податкового планування є практично значимими для підприємств енергетичної галузі України.

Наявність недоліків. Суттєвих недоліків, що впливають на зміст роботи, не виявлено.

Загальний висновок і оцінка роботи. В цілому, дипломна робота демонструє належний рівень теоретичної та практичної підготовки її автора за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр», оволодіння ним сучасними прийомами і методами оподаткування, а також свідчить про здатність до самостійної професійної діяльності за обраним фахом.

Рецензент:
д.е.н., професор,
професор кафедри
обліку і аудиту
Національного університету водного
господарства та природокористування **С.О. Левицька**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НУВГП
Особистий підпис Левицької
Нач. відділу кадрів